10 ՓԱՐԱ.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՒՂԷԼԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Գապը Ալի Ճատտէսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیجه سورهانتاك غزته‌سی
صاحب امتیاز د. جیوهلك
باب عالی جاده‌سی نومرو ۲۰

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTNOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ խմբագրութեան ուղղուած ո և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամէն ամսոյ 10ին, 20ին և 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ֆրք. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
կը հրատարակուի
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ
Արշալոյսին

ՊԵՏԱԿԱՆ
ԲԱՐԵՀԱՃ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երէկուան և առջի օրուան Սուրհանդակին մէջ առիթը ունեցանք հրատարակելու պետական երկու կարեւոր տնօրինութիւններ, որ ընդհանուր ուրախութեամբ և երախտագիտութեամբ կարդացուեցան։

Այդ պետական տնօրինութիւններուն առաջինն էր ներկայ տարւոյ հաշուոյն կալուածական տուրքէ, թէմէթթիւ տուրքէ և զինուորական տուրքէ պարտք ունեցողներուն 5%զեղչ մը ըլլալու կայս. բարեհաճ շնորհը՝ պայմանաւ որ այդ պարտքերը մինչեւ ներկայ ելմտական 1317 տարւոյ վերջը, այն է մինչեւ 1902 տարւոյ փետրվար 28ը վճարուին անպատճառ։ Աւելորդ է բացատրել կարեւորութիւնը այս շնորհին, որ ինքնին կը հասկցուի երբ նկատի առնուի թէ հոս և գաւառներու մէջ վերոյիշեալ երեք տուրքերէն ո՛րքան մարդիկ պարտական մնացած են տակաւին պետական գանձուն, և մասնաւորապէս աղքատ դասակարգին համար, որ իր ընտանիքին ապրուստի հոգերովը պաշարուած է ո՛րքան մեծ կարեւորութիւն ունի այն հինգ ղրուշը որ կը շնորհուի իրեն իւրաքանչիւր հարիւր ղշ. պարտքին։ Այս կերպով կարեւոր դիւրութիւն մըն է որ կ'ընծայէ Վեհ. Կայսրը Իր ամէն կարգի հպատակներուն, որոնք երախտագիտական և բարեմաղթու զգացումներով համակուած, պէտք է փութան օգուտ քաղելու կայս. բարեհաճ տնօրինութենէն, մինչեւ որոշեալ պայմանաժամուն վերջը հատուցանելով իրենց պարտքը։

Պետական երկրորդ տնօրինութիւնը, զոր հրատարակեցինք Ներքիններու շարքին մէջ՝ «կալուածահամարի վերաքննութիւն» խորագրին տակ, աւելի հիմնական որոշում մըն է, որ ցմիշտ երախտապարտ պիտի թողու բոլոր կալուածատէրերը՝ սկսելով անոնցմէ որոնց ունեցած կալուածները —տուն, խանութ, պանդոկ են.— բանալիներու թիւը մէկ քանի տասնեակներով կամ մէկ քանի հարիւրներով կը համրուի, մինչեւ յետին էանաֆը կամ աղքատիկ կինը, որ խրճիթ մը, փայտեայ տաղաւար մը ունի պատսպարուելու։

Ցայտնի է թէ ո և է տուն մը կամ խանութ մը շինուելու պահուն՝ անոր արժէքը կը դրուի կառավարական գնահատիչներու կողմէ, ոչ միայն շէնքին համար եղած ծախքին, այլ և գտնուած տեղւոյն ունեցած վարկը, հողին արժէքը, դիրքին գեղեցկութիւնը ևն. նկատողութեան առնուելով։ Բայց ժամանակի ընթացքին մէջ, պարագաներու բերումով, ո և է փողոց մը, թաղ մը, արուարձան մը կը պատահի որ կորսնցնէ իր ունեցած նախկին վարկը, և միւս կողմէ ուրիշ փողոց մը, թաղ մը կամ արուարձան մը չահինոր վարկ մը։

Եթէ ասոր համար օրինակի պէտք կայ, կարելի է յիշել Խասգիւղը, Գալաթը, Եէնիգաբուն, Սամաթիան եւ նոյն իսկ Օրթագիւղը, որոնք կորսնցուցած են իրենց նախկին հրապոյրը, և ատոնց փոխարէն այժմ Բերան, — մինչև Բանկալթի և Շիշլի — Գատըգիւղը, Մաքրիգիւղը, Կզլինները ևն. իրենց կը քաշեն Հայ-Լայֆի պատկանող դասակարգը. Արդ, այն թաղերուն մէջ որոնք վարկաբեկ եղած են, բնականաբար շէնքերն ալ գնոյ նուազում մը կ'ունենան իրաց բնական ընթացքով։ Շէնքերու արժէքին սկիզբէն իրականէն աւելի վեր գնահատուած ըլլալն ալ անկարելիութիւն մը չէ, քանի որ սխալումը, կամ հակառակ պետական արդարասէր կամաց, այս կամ այն գնահատիչին կողմէ կամայ ակամայ թերութիւն մը, զեղծում մը գործուիլը մարդկային բաներ են։

Ինչ որ ալ ըլլայ սակայն, իրողութիւնը սա է թէ այսօր կան շատ տուներ, կալուածներ ևն., որոնք պետութեան կողմէ դրուած արժէքէն շատ աւելի վար գին մը ունին. շէնքեր ուրոնց տէրը պատրաստ է զանոնք յօժարակամ ծախելու, եթէ քառորդն իսկ գտնէ կալուածաթուղթին վրայ արձանագրուած գնոյն։

Արդ, մինչև հիմայ այդ շէնքերու կալուածատուրքը կը գանձուէր նոյն իսկ այդ բարձր գիներուն վրայ. այսինքն տուրք կ'առնուէր այնպիսի դըրամագլուխի մը վրայ որ իրապէս գոյութիւն չունէր, շատ նուազ էր ենթադրուածէն։ Դրութիւն մըն էր ասիկայ, որ համաձայն չէր կայս. կառավարութեան քաջածանօթ արդարադատ ոգւոյն։ Միւս կողմէ թէև կալուածատէրերը կրնային իրենց ստացուածքներու արժէքը բուն աստիճանին իջեցնելու խնդրանք ընել պետութենէն, բայց պայման էր որ նախապէս դիզուած տուրքերը վճարուին առաջուան գնոյն վրայ, և անկէ ետքը միայն նկատողութեան առնուէր իր խնդրանքը։ Ու շատեր չկրնալով վճարել իրենց պարտքը, տուրքերը կը դիզուէին հետզհետէ, ու կը մնային անգանձելի։

Այս անպատեհութեան է որ վերջ կը դրուի պետական երկրորդ կարեւոր տնօրինութեամբ, որուն համաձայն թէ՛ Պոլսոյ և թէ գաւառներուն մէջ կալուածատէրերուն ուզած ժամանակը կալուածահամարի վերաքննութիւնը պիտի կատարուի նախ, և յետոյ ի նորոյ որոշուած գնոյն վրայ է որ պիտի գանձուին տարիներէ ի վեր դիզուած կալուածատուրքերը։

Ահա պետական տնօրինութիւն մը, որ անհամեմատ կերպով մեծ բարիք մըն է ոեէ անշարժ ստացուածքի տէր ժողովրդեան, որուն կալուածատուրքէ ունեցած պարտքի բեռը կը թեթեւցնէ, և դիւրութիւն և առիթ կուտայ վճարելու իր պարտքը։

Վեհ. Սուլթանին և Իր կառավարութեան՝ ո՛րքան գթառատ, նոյնքան ալ գործնական ոգիէ մը ներշնչուած այս տնօրինութիւնները՝ մեծապէս օգտակար ու նպաստաւոր են ժողովրդեան, և միւս կողմէ առիթ կ'ըլլան Պետական արկղին՝ գանձելու անվճար մնացած տուրքերը, որոնց հատուցումը դժուարացնող կարեւոր պատճառ մըն էր, շատ մը կալուածներու իրենց արժէքը, քիչ մը վերը յիշուած պատճառներով՝ հետզհետէ կորսնցնելը։

Հասարակութիւնը, կը կրկնենք, պէտք է փութայ երախտագէտ սրտով օգտուիլ կայս. այս բարեհաճ տնօրինութիւններէն։ Զ.

ՔԻՉ ՄԸ... ՏՂԱՅԱԿԱՆ

Նոր գիւտ մը.— Օդին մէջ... ողջունելի.— Նուագահանդէ՞ս թէ պարահանդէս.— Գուրաւուէր.— Աներեւակայելի (՞) դժբաղդութեան մը առաջքը առնուած։

«Գիւտ» ու «օդին մէջ» բառերը իրարու քով, թերեւս Սանթօս Տիւմոնին մէկ նոր փորձին վրայ մտածել տուին ձեզ առաջին ակնարկով։ Այնքան հեռուները մի երթաք սակայն. այս անգամ տեղական թերթի մը խմբագրութիւնն է որ կ'ընէ այս գիւտը, որ պիտի արժանանայ մեծաղնէից յաւիտենական(՞) երախտագիտութեան։

Գիւտը այն միջոցն է պարզապէս, զոր յիշեալ թերթին խմբագրութիւնը կը գործածէ, ազգային գործերու մէջ իր կարծիքը յարգել տալու համար։ Եւ այդ միջոցը՝ շատ պարզ է. մանկութեան մէկ վերյուշումը պարզապէս.

Ո՛վ երբեմն, վայրկեան մը գտնէ, մանկութիւնը չի յիշեր, չի վերադառնար այն տարիքէն, երբ՝

—Բէֆէրնէ՛տ ի՛նչ կ'ուզէ նէ ան ըրէք, էշտէ ես ալ չեմ խաղար, կ'ըսէինք մեր ընկերներուն, ամէն անգամ որ մեր չուզած մէկ խաղը խաղալ ուզէին։

Եւ կամ

—Ես ալ անօթի կը կենամ, կ'ըսէինք մօրերնուս, երբ մեր չուզած մէկ կերակուրը եփուէր։

Ճիշդ ասիկա է որ տեղի կ'ունենայ այժմ։ Պատմութիւնը կարճ է։ Ազգ. Հիւանդանոցի նուագահանդէսին կարգադիր մասնախումբը՝ անցեալ տարի տեղւոյն անձկութեան պատճառաւ ժողովուրդին անհանգիստ ըլլալէն դրդուած՝ պահ մը մտադրութիւն ունեցեր է այս տարի պարահանդէս մը տալու փոխանակ նուագահանդէսին։ Ասոր մէջ իրար անցնելու տեղի չկայ կարծեմ։ Բայց ահա նոյն թերթը ի հուր բորբոքեալ —չմոռնամ ըսելու, նուագահանդէսի որոշումը տրուելէ ետքը— իր չարաճճի օրուան թուովը կը սպառնայ պարահանդէսին ազդը չհրատարակել իր թերթին մէջ, որու կողմէ ալ գայ։ Հապա, Աստուած չըցուցնէ, եթէ պարահանդէսի որոշում տրուած ըլլա՛ր. ի՛նչ դժբաղդութիւն, ի՛նչ անէծք՝ աղէտ։ Պարահանդէսի ազդին առջեւ փակուա՛ծ գտնել այդ թերթին էջերը, ծգեցէ՛ք, քանի կը մտածեմ խենդենալս կուգայ. գաղափարը, միայն գաղափարը մարդուն արիւնը կը սառեցնէ։

Որսորդի լեզուով ֆուշէ «ըէֆ» կ'ըսեն ասոր.— Հրացանի հարուած մը, որուն մէջ գնտակ դրուելու մոռցուած է. ամենայն պաղարիւնութեամբ և ուշադիր նշան կ'առնես, բլթակը կը քաշես. Պ՛ըմ... և սակայն թռչունն ալ ամենայն պաղարիւնութեամբ ճամբան կը շարունակէ։

Զի՛ նմանիր։

Մարդ սկզբամբ պարահանդէսի դէմ կրնայ ըլլալ, ազգային հաստատութեան մը ի նպաստ պարահանդէս տրուելուն մէջ անպատեհութիւններ կրնայ տեսնել, երբ մանաւանդ մեզի պէս աղքատ ժողովուրդի մը վրայ է խնդիրը. ատոր դէմ կրնայ գըրել, ճառել, պատճառաբանել, փաստաբանել ինչ որ կ'ուզէք՝ այդ ամէնը կը հասկնամ։ Բայց, ելլել՝ մանաւանդ որոշումը տրուելէն ետքը՝ «ազդը չեմ հրատարակեր» օդային սպառնալիքը ընե՛լ, իբր թէ յիշեալ թերթէն ուրիշ թերթ ու միջոց չունենայինք պարահանդէս մը ծանուցանելու՝ allons donc. ասիկա քիչ մը չափազանց ինքզինքը բան մը կարծել է։

Նոյն թերթին սպառնալիքը իր նպատակին համնելու համար պէտք էր որ յանձնաժողովին բոլոր անդամներուն ալ [illegible] միտքը ըլլար, ինչպէս իրենը, կամ թերեւս աւելի գործնական կ'ըլլար իր ներկայութեամբ հանդէսը չպատուելու ըսպառնալիքն ալ աւելցնել ատոր վրայ։

ՓԱՅԼԱԿ

ԴԱՒԻԹԻ ՔԱՂԱՔԷՆ

Ե.

Տասնեւիններորդ դարին մինչեւ կէսը փայլող 2—300 ամեայ մեծ տուներէն այսօր հազիւ մէկ երկու հատ մնացած է, ու այս օրուան բարգաւաճ մեծատուններէն ի՛նչպէս պիտի կրնանք ըսել թէ քանի՛ հատը պիտի ողջունեն մեր զաւակները։ Մեծ մայրաքաղաքին յուսացուած երիտասարդութեան մէկ կարեւոր մասին վրայ՝ հաճոյախնդիր մտմտուք, հպարտութիւն ցուցամոլ, տարախնդիր ամուրիութիւն յուսահատութիւն եւ անկրօն թեթեւութիւն դարձած էին սովորական բաներ՝ գէթ մինչեւ մեր մեկնած օրը, Ջօլայէն մինչեւ Բօլ տը Բօք, Շարդրէօզէն, Շամբանեայէն մինչեւ փայտէ ու ծծուած խաւարտներէ հիւծուած խառնուած ցքին կը պաշտուէին՝ մինչ տիեզերքի ամենէ՛ն մեծ մատեանն ու ամենէն հզօր եւ մաքուր ըմպելին՝ կեանքի դաշտը կոյսերն ու կեանքն երկարող դիւրաստացներու հետ՝ գէթ իրենց ախտերէն վէրքերէն մաքրուելու համար իսկ չէին գործածուեր և պաշտուեր։ Անօրինա՛կ անձնասպանութիւններ լսեցինք. անկումի յուսահատութիւնը, անկարեկիր անգթութիւնը, անխոստովանեալ ու անխոստովանելի մեղքն ու վիշտը մղեց շատերը յանբուժելի ցաւս եւ ի տարաժամ մահ. անօրինակ անձնասպանութիւններ լսեցինք, նախանձ, բամբասանք, անհաշտ ատելութիւն՝ յղկեալ անուններու տակ՝ գործեցին շատ աւեր։ Կարեւոր կեդրոն թաղի մը բանիրուն երէցն էր, որ անցեալ տարի ողբաց մեզի առանձնախօսութեան մը մէջ իր շուրջի բարոյական աւերքը, վայելով թէ հազիւ քանի մը խելքը գլուխն ընտանիքներ կրնար համրել աջ ձեռքի մատերուն վրայ, եւ այդ երեւելի թաղը՝ երեւելիներով բազմացած զարգացած, առնուազն 5000 Հայ կը ջեռուցանէ ձմեռները։ Հոտկէ՝ է որ մեր ճոխերէն օտարասէրներէն մաս մը հարիւրներով հազարներով ոսկի և զգացում կը թափէ Եւրոպայի ճոխ և բաց քաղաքները՝ արդուզարդի, զբօսագնացութեանց, անձնամոռացութեան և ա՛յլ չգիտեմ ինչի համար, և հոտկէ՝ է որ կ'առնուին կ'օրինակուին մեր քաղաքին միւս արուարձաններուն բարքերն ու մօտաները, անոնցմէ՝ որ կը սիրեն մի՛շտ նորն ու փայլունն ամէն բանի մէջ, փոխանակ հինին ալ նորի՛ն ալ մէջ բարին, պարզն ու կարեւորը խնդրելու։ Կան անկարեկիրներ ալ որ կրթութեան, կրօնքի և խելքի հակառակ՝ իրենց մերձաւոր զրկեալներուն, իրենց բարիին պատիւին համար աշխատող քրտինք թափողներուն անգամ անիրաւելով, մարդկային նեղութեանց անձեռնտու ոսկեպաշտմո՛ւր, կծկած չորթած այլոց կերած փայլուն կրկուններն եւ կուռքերը՝ աղքատութենէ աւելի աղքատիմացութեամբ մը կը վազեն թափել Բարիզի մը, Լոնտրայի մը կամ Բերայի չպարող չփացածութեանց կլնող գոգը, և կամ անարժաններու ձեռքով թղթախաղերու և չահադիտական ձեռնարկներու անդունդը. այդ իսկ կ'ըլլա՝ ցորվայր անդիւղ միան՝ իրենց վարձքն և հատուցումը։

Կա՛ն բարեմիտներ, գիտենք, որ այդ և աւելի ճարակող հրդեհները կը համարին անխափանելի իմն, և կը լռեն կը քաշուին անկարեկիր ինքնապաշտպանութեամբայլամերժ ներսերն ու չեն խրատեր, ետ կեցներ։ Այլք աշխարհի ունայնութեանց մէջ անկարող տեսնելու լուրջ և հաստատ կռուան մը, անկարո՛ղ ճարակող յիմարութեանց առաջքն առնելու, կը նետուին տեսակ մը թոյլ խղճահարութեամբ իրե՛նք ալ նոյն հոսանքին մէջ, և բո՛ցն է կը ճարակի և հըրդեհը կը դառնայ կ'ըլլայ իրա՛ւ անխափանելի։ Աւելի կամ նուազ համեմատութիւններով՝ ա՛յս է ճշմարտութիւնը։

Բա՛յց, բա՛յց՝ այդ շատերէն չտեսնուած արհամարհուած դարմանը կա՛յ և կը մնայ հոգեբանականին ու նիւթ-իրականին ալ մէջ, երկինքի աննուաղ շնորհելովը։ Աշխարհի ամենէ՛ն հին ազգին տուիքններո՛ւն սկզբնաւորած և նորոգուած ունի՛նք այսօր կրօնք մը՝ հաստ մեզ ի մեր նախնեաց և ի հարց, որուն արտաքին բազմազան ձեւերուն, վարդապետութեանց, բանաստեղծութեանց, գրաբարին ու աշխարհաբարին ներքև պահուած մշտնջենաւորած է օ՛լէւ մը սուրբ՝ աջէն յայ և ձախէն «եւ մը անխիթ և անմահ, ինք նորոգող տուռ՛ղ ձեւի՛ն ալ, նիւթին ա՛լ, լեզուի՛ն ալ, հոգիին և կեանքի՛ն ալ։ Անոր շնորհներն ու ծիրքերը՝ արեւի շողերուն նման՝ մի՛շտ դիւրագնի եղած են բացէն — անկեղծէն ու համարձակ հաւատքէն — չփախչող չվախցողներուն. իսկ ծածկեալք, նկատեալք, անհաւանք և անխոստովանեալք չեն կրցած ձեռք բերել զայն տիեզերքի ոսկիներուն անգամ։ Առ այն փրկարար սեւեռում մը, միամիտ զղջում մը, յոյզ մը, ուխտ մը, հաւատաւորի կամ աստուածակրօն փիլիսոփայի հոգեբանական դարձ մը՝ շատ բան՝ գրեթէ ամէն բան կրնայ դարմանել, չարի՛քը կասեցնելով և ցուցնելով պարզ բարին։

Այս համարձակ տողերը գրողն՝ ո՛չ Եւրոպացիին գովասանքի մը ո՛չ ալ քարոզներէն ի պաշտօնէ ապրող, չահ ունեցող մըն է, այլ ապահով մեկուսութիւններէ մինչև դժոխքի անդունդը համբերող, զընութեամբ և մեծ տոյժերով տեսնող, փորձող ու կարեկցող իմաստասէր մը, որ հաւասարապէս փափաքող է իր քաղաքակիցներուն ալ, Ս. Աթոռին ալ շինութեան։ Արմաշը, փափուկ և չոյուած Արմաշը՝ թողլով կանչեցի ու իմացական քնքուշ և հեռուէ վախցող սիրտերու՝ կը յորդորենք մենք մեր հեռացեալները զօրաւո՛ր առնական ուխտի մը, համակիր տրոփումի մը դէպի յԵրուսաղէմ. մանաւանդ անոնք որ շրջագայութեան, ուսանողութեան, աշխարհատեսութեան համար յաճախ Եւրոպա կ'անցնին՝ առանց մեր Սիոնին և մե՛ծ սուրբերուն տալու արժան ողջոյն մը, որ կրնայ յոգնին բերել շատ թիւր և փուտ բաներ. ամսուան մը ժամանակ բա՛ւ է ի բարին եւ ի կենսականն շրջել ու լարել սիրտերն ու միտքերը։ Եւրոպայէն ու Ամերիկայէն գունդագունդ սկսած են դիմել հոս, այս ինչպէս ամէն տարի, որով անոնց պայծառութիւններն ու հաստատութիւններն ալ այդ ոյժով սկսած են առնուլ մերին վրայ հըրակայ առաւելութիւններ մը համեմատական, մինչ ասկէ 50—60 տարի առաջ մերայինք ունէին գերազանց դիրք ու շէնութիւն մը բարեխնամ պետութեան հովանիին ներքև շնորհիւ ամէն տարի պարունակուող ուխտագնացութեանց։

Պոլիսէն Ցօպպէ ծովային այերն և կոյս տեսարանները բաւական յանկուցիչ գրաւականներ են ուխտին և նկատեալ դիտումին հանդէպ. ինք քաղաքն Երուսաղէմ ալ՝ իր անհամար ցանկալիներովը, յիշատակներովը, անհաղորդական կրօնազգացութեամբը և արդի չօշափելի դիւրութեամբն և կանոնաւորութեամբ՝ բաւական հեռու է միւս քաղաքային անխառնութիւններէն ու միօրինակութիւններէն. ինք Սողոմոնեան Տաճարն, և Ս. Ցարութեան եկեղեցի՛ն միայն մեր վանքին հետ կը բաւեն ուխտ մը պսակել, սիրտ բարձրացունել և ազնուացնել՝ միտք մը հիացնել ու խորացնել, շատ հեռի՛ աշխարհի հետեւակ բանաստեղծութիւններէն ու շատ մօտ երկինքի անշշունչ վսեմութեանց։ Թո՛ղ ուխտ ընեն և գան մեր քաղաքակիցները։

Թո՛ղ գան՝ հետաքրքրութեան համար, թո՛ղ գան պատմական տեսարժութեանց համար, թո՛ղ գան սիրոյ, հոգեկան չահի համար, թո՛ղ գան վայրափոխութեան համար, թո՛ղ վերջապէս ու ամէնապէս գան մեր վանքին ու կրօնքին համար՝ գէթ ամենէն լուսամիտ և մեծ ազգերէն՝ Ամերիկացիներէ՛ն ու Անգղիացիներէ՛ն՝ օրինակ առնելով. անո՛նք որ բարեպաշտ են, անո՛նք որ չեն ու կ'ուզեն տեսնել բարին, անոնք որ հարուստ են նիւթով և կ'ուզեն ըլլալ այնպէս հոգիով և սիրտով ալ, անոնք որ ունին վիշտ մը, որ ուրախութիւն մը, որ դիտում մը, որ յոյս մը. անո՛նք որ տարտամ փիլիսոփայութեան մը տատանումներով՝ ունեցած խելքերնին ու դրամնին չգիտեն ի՛նչ ընելնին, ագէտն ու գիտունէն մինչեւ աղքատ գրագէտն ու հարուստ անգրագէտը՝ որ հեռուէն հեռու դատաժտան կ'ընեն և հանրախօսութեան ու անհաւանութեան դարպաս կուտան։ Թո՛ղ գան տեսնեն թէ համբերութիւնը, նախատեալ առաքինութեանց և խստակրօն բարի կեանքի հերոսները տիեզերական մեծ ներդաշնակութեան քնարին վրայ ի՛նչ ոսկի թելեր կը թրթռացունեն հոս՝ այս յաւիտենական քաղաքին լեռներուն վրայ։ Թո՛ղ գան վերջապէս մեր փոքրիկ փառասէրները՝ Աստուծոյ մեծ փառքը տեսնելու, գա՛ն թող յողդողդ գիտութեան անյողդողդ երկրպագուները, սէրէ պակաս անհաշտները, և ամէն անո՛նք՝ վերջին խօսքով՝ որ ունին իրենց միջավայրին մէջ անլոյծ կնճիռներ։

Ահա այս փոխադարձ սուրբ ուխտերո՛վ է որ հոս պիտի պարզուի, շէննայ ու բերկրի, վերջերս ոմանց կողմէ հրապարակուած Ս. Աթոռին համար բաղձացուած իմացական բարգաւաճումն ալ՝ տոհմին կրօնական ու բարոյական գիտակցութեան ու բարգաւաճումին հետ։ Այս սուրբ քաղաքին բարձանց վրայ երկինք մերայնոց համար ալ ձգած է իր ծոցէն առաքինութեան ամենէն անշամանդաղ ճառագայթը, որ շարականներու, հեկումներու և ուխտերու մեծ բուրվառին՝ եկեղեցին մէջ՝ պահուած խնկուած է կար-

գապան աւանդութեամբ մը, անօրինակ միւս վանքերու մէջ։

Մենք, սպասելով հանդերձ մեր այս սրտագին փափաքին գէթ քսան և հինգ առ հարիւր կատարումին մեր քաղաքացիներուն ալ կողմէն, Ս. Աթոռին պարզագոյն, լաւագոյն և բարձրագոյն վիճակի մը ջերմ փափաքողներէն, համարձակապէս կը յայտարարենք ու կը պնդենք ալ որ ուխտաւորական այդ ակնկալեալ բազմութեան և քաջալերութեան չգոյութեան հանդէպ իսկ Ս. Յակոբեանց միաբանութիւնը միշտ ըստ հնոյն լաւ բան մը ըրած պիտի ըլլայ՝ իր ամենէն փոքր անցուկ բարդ և հզօր ուրիշ ձեւերով և միջոցներով պահպանելով ու սեպհականելով միշտ առաքինութեան այդ անխափան ճառագայթին խորհրդարանը՝ չանցունելու համար զայն օտար Քրիստոնէին որ արդէն նախանձով կը նկատէ զայն. իցի՛ւ թէ մեր անօտար գրիչներն ալ իրենց նաաւուկ ազպակներովն ու կիրքերով ոչ թէ յովտի չափ օգուտ մը, այլ օտարէ մը աւելի վնասներ չպատճառէին Սիոնի։ Օգուտը կը սպասուի աւելի ազնիւներէն ու կարողներէն։

Եւ այժմ իսկ կ'անձկամ՝ վերջապէս մաղթելով սէ՛ր ու խաղաղութիւն իմ Կ. Պոլսեցի քաղաքակիցներուս։

Երուսաղէմ Յ. Գ. Մ.

ՎԵՐՋ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԵՀԱԿԱՆ ԽՆԴՐՈՅՆ վերարծարծման առթիւ Գերմանիա աւելի խիստ միջոցներ ձեռք առնել կը թուի՝ օտար ցեղէ հպատակները գերմանացնելու գործին մէջ։ Պերլինէն կը գրեն թէ տեղւոյն ոստիկանութիւնը հրահանգ տուած է նոյն քաղաքի բոլոնիական ընկերակցութեանց՝ միմիայն Գերմաներէն լեզուն գործածել իրենց գումարմանց միջոցին։ Կառավարութեան կողմէ յատուկ պաշտօնեայ մը ներկայ պիտի գտնուի այդ ընկերակցութեանց իւրաքանչիւրին գումարման, հսկողութեան պաշտօնով։ Ով որ այդ միջոցին բոլոներէն խօսի տուգանք մը պիտի վճարէ։ Ամբողջ Գերմանիոյ մէջ համագերմանները հանրագիրներ կը պատրաստեն Րայխսթակին ուղղուած, որով կը խնդրեն որ ջնջուին Գերմանիոյ մէջ ապրող Բոլոնիացիներու, Դանիացիներու և Ֆրանսացիներու (Ալզաս-Լորէնցի) քաղաքացիական իրաւունքները։

ԱՆԳԼԻՈՅ ազատականներէն Պ. Ասքիթ անցեալ հինգշաբթի իրիկուն Ուոլվէրհամթընի մէջ ճառախօսելով, յայտարարեց թէ առանց վերապահութեան կ'ընդունի Լորտ Ռօզպէրիի քաղաքականութիւնը, «որ բոլոր ազատականները գոհացնելու հանգամանքը ունի»։ Ճառախօսը ազդու օրէն բողոքեց այն վայրագ տեսարաններուն դէմ, որոնք նախորդ օրը պատահած էին Պըրմինկհամի մէջ, և զորս համառօտիւ պատմեցինք երէկ։ Յետոյ խօսեցաւ Հարաւ. Ափրիկէի՝ ապագային մէջ ունենալիք վիճակին վրայ։ «Ինչ որ իրագործուեցաւ Քանատայի մէջ—որ 60 տարի առաջ բացարձակապէս ապստամբած էր Անգլիոյ դէմ և այժմ այնքան անձնուիրութիւն կը ցուցնէ—, նոյնը կրնայ իրագործուիլ Հարաւ. Ափրիկէի մէջ, եթէ պատշաճ ընթացք մը բռնուի։» Պ. Ասքիթ եւ Լորտ Ռօզպէրիի նման նպաստաւոր խօսեցաւ ամենէն լայն կերպով գործադրուած ընդհանուր ներման մը, բաց ի չատ որոշ կերպով երեւան ելած մէկ քանի մատնութեան գործերէ։

— «Միտլօթիըն Լիպէրալ Ասօսիէյշըն» կոչուած ընկերակցութիւնը, որուն նախագահը եղած է Լորտ Ռօզպէրի երկար ժամանակ, որոշում մը քուէարկեր է, որով խորին գոհունակութեամբ կ'ողջունէ Լորտ Ռօզպէրիի գործօն քաղաքականութեան մէջ մտնելը, և յոյս կը յայտնէ թէ պետական մարդու իր թանկագին ձիրքերը նորէն պիտի գործածէ ի նպաստ ազատական մեծ կուսակցութեան, որ պայքար կը մղէ իրագործելու համար թէ՛ ներքին և թէ արտաքին խնդիրներու մէջ Անգլիոյ համար մեծապէս չահաւէտ բարենորոգումներ։

ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԷ նոր զօրք ղրկելու համար միջոցներ ձեռք կ'առնէ Անգլիոյ պատերազմական պաշտօնատունը։ Անցեալ հինգշաբթի իրիկուն հրատարակուած հրամանագիր մը հրահանգ կուտայ քաղաքապահ զօրաց հինգ վաշտ պատրաստ վիճակի մէջ դնելու։ Միւս կողմէ պատերազմական պաշտօնատունը հրաման տուած է անմիջապէս զինուորագրել 2000 Եոմէնրի զօրքեր, որոնք Հարաւ. Ափրիկէ պիտի ղրկուին 1902 տարւոյն սկիզբները։ Ասոնց 500ը նաւ պիտի նստին յունվարի վերջերը։ Միւսներն ալ անոնց պիտի հետեւին երկու գումարտակի բաժնուած, ուխտական օր վերջը։

—Հարաւ. Ափրիկէէն հասած վերջին լուրերը չատ գոհացուցիչ կը նկարագրեն Անգլիացիներուն վիճակը։ Շաբաթ չանցնիր որ 2-300 Պօէրներ գերի չիյնան։ Բարեյոյսի մէջ ալ զինուորական վարչութիւն հրատարակուած ըլլալով, Պօէրները առաջուան պէս դիւրութեամբ չեն կրնար նոր զօրք հաւաքել։ Եւրոպացի կամաւորներն ալ չեն կրնար Պօէր զօրախումբերուն միանալ։ Անգլիացիներուն միացած Պօէր լրտեսները կարեւոր ծառայութիւններ կը մատուցանեն։ Եւրոպա գտնուող Պօէր պատուիրակները, իրենց գլուխը ունենալով ծերունի Քրիւկէրը, կը սպասեն որ մէկը ելլէ իրենց հաշտութեան առաջարկ մը ընէ։ Իրենք չեն ուզեր նախաձեռնարկ ըլլալ, այլ կը փափաքին որ Անգլիա առաջ անցնի։ Շատ բան կը սպասեն Լորտ Րօզպէրիէն, մանաւանդ անոր վերջին ճառէն ի վեր, և կ'ուզեն որ մէկը Հոլանտա իրենց քով գալով առաջարկներ ընէ Լորտ Րօզպէրիի կողմէ, կամ անոր կարծիքները յայտնէ։

— Երէկ ցորեկ հասած հեռագիրները, միւս կողմէ, Պօէրական մանր մունր յաջողութիւններու լուրեր կը բերեն։ Քրունշթատէն կը հեռագրեն Լոնտոնի թերթերուն թէ Մաք Միքինկ հրամանատարը բննոսն զինուորներով Վրէտֆորթէն դէպի Վալի հովիտը յառաջացած ատեն յարձակում մը կրեր է իրմէ աւելի բազմաթիւ Պօէրներու կողմէ։ Կատաղի ճակատամարտէ մը ետքը Անգլիացիները պարտաւորուեր են ետ քաշուիլ՝ իրենցմէ երկու սպայ ու հինգ զինուոր վիրաւորուելէ ետքը։

— Լորտ Քիչըներ կը հեռագրէ թէ Տաման գնդապետին հրամանատարութեան տակ գտնուող զօրագունդին յառաջապահները Թաֆելգօբի վրայ (Օրանժի գաղթավայրին մէջ) յանկարծակի յարձակում մը կրեր են ութ հարիւր Պօէրներու կողմէ որոնք յաջողեր են գրաւել բլուրը։ Տաման, վաշտ մը գլուխ անցած, փորձեր է արգիլել ըլլալ Պօէրներու յառաջացումին, բայց այս վերջինները առաջին անգամ բարձունքին վրայ համնելով, անկէ սկսեր են բուռն հրացանաձգութիւն մը ընել Անգլիացիներուն վրայ։ Տաման ու ընկերները կռուեր են, մինչեւ որ բաց ի չորսէն ամէնքն ալ սպաննուեր կամ վիրաւորուեր են։ Յետոյ անգլիական զօրագունդին մնացած մասը յաջողեր է վերստին գրաւել նոյն բլուրը։ Անգլիացիներուն կորուստն է երկու սպայ ու 20 զինուոր մեռած և երեք սպայ ու 17 զինուոր վիրաւորուած։ Պօէրներուն կորուստն է վեց մեռեալ։ Բիւնինկթընի զօրագունդը որ վրայ հասած էր, Պօէրները հալածելով անոնցմէ հինգը գերի բռներ է։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ արտաքին գործոց նախարարը, կոմս Կոլուխովսքի, պիտի հրաժարի եղեր։ Թէեւ ասկէ առաջ պաշտօնապէս հերքուեցաւ այս զրոյցը, բայց լաւատեղեակ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ նախարարը անպատճառ պիտի հրաժարի, որովհետեւ իր դիրքը անտանելի դարձած է այլ եւս, մանաւանդ Կալիցիոյ հակագերման ցոյցերէն վերջը։ Իրեն հաւանական յաջորդ կը նկատուի Բեդերսպուրկի աւստրիական դեսպան պարոն Լէքսա, որ կոմս Լամստորֆի մտերիմ բարեկամն է։ Պարոն Լէքսա Երրեակ Դաշնակցութենէն աւելի Ռուսիոյ և Աւստրիոյ մերձեցման կուսակից է։ Եթէ պաշտօնի կոչուի, քաղաքականութեան փոփոխութիւն մը կրնայ յառաջ գալ։

ՉԻԼԻ ԵՒ ԱՐԺԱՆԹԻՆ. — Վալփարէզոյէն հասած նոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Չիլիի Ծերակոյտը վերջերս օրակարգ մը քուէարկած է, որով կը յայտարարէ թէ Արժանթինի խնդրոյն մէջ կառավարութեան բռնած ընթացքը չատ ուղղամիտ և ազդու հանգամանք մը ունի, և իր վստահութիւնը կը յայտնէ անոր՝ անհամաձայնութեան փութով կարգադրմանը մասին։ Չիլիի կառավարութիւնը Արժանթինի պիտի բացատրէ թէ երկաթուղիներու չինութեան միակ նպատակն է սահմանագլխի երկիրները ուսումնասիրել։ Ասկէ զատ պիտի յայտարարէ թէ նոր երկիր գրաւելու ո և է մտադրութիւն ունեցած չէ։ Միւս կողմէ Արժանթին ալ ետ պիտի քաշէ Չիլիի վերաբերեալ երկիրներու մէջ գտնուող իր զօրքերը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՎԵՆԵՑՈՒԷԼԼԱ. — «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի Ուաշինկդընի թղթակիցը կ'իմանայ թէ ծովային նախարար Պ. Լօնկ կը ծանուցանէ որ «Իլլինօյզ» զրահաւորը պէտք եղած նորոգութիւնները կրելէ ետքը պիտի միանայ հիւսիսային Ատլանտեանի նաւաբաժնին։ Բայց նախարարը կը յարէ թէ այդ նաւաբաժնին զօրացումը ո և է յարաբերութիւն չունի Գերմանիոյ Վենեցուէլլայի մէջ ընելիք գործողութեան հետ։ Ուաշինկդընի Գերման դեսպանը արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի հետ տեսակցութեան մը միջոցին յայտարարեր է թէ Գերմանիա ի մտոյ նաւային ցոյց մը պիտի ընէ Վենեցուէլլայի ջուրերուն մէջ։ Եթէ երբէք պատերազմ ծագի, Մ. Նահանգները բացարձակապէս չէզոք պիտի մնան, և այն ատեն միայն պիտի միջամտեն, երբ Գերմանիա մնայուն կերպով հողային ստացուածք մը ձեռք բերելու հետամտի։

— Վենեցուէլլայի կառավարութեան պաշտօնաթերթը հետեւեալ կերպով կը խօսի Գերմանիոյ և Վենեցուէլլայի միջեւ ծագած վէճին առթիւ։ — «Եթէ Գերման կառավարութիւնը այն կարծիքը ունի թէ մէկ քանի մարտանաւեր ղրկելը կը բաւէ իր պահանջումներուն գոհացում ստանալու համար, չատ կը սխալի։ Վենեցուէլլա այն գիտակցութիւնը ունի թէ անկախ ազգ մըն է ուրիշ ազգերու հաւասար կերպով, և որոշած է պաշտպանել իր անկախութիւնն և իրաւունքները։ Խաղաղութեան կը փափաքի, բայց ի պահանջել հարկին պիտի կրնայ մեծ վընասներ հասցնել իր թշնամիներուն, և վրէժխնդրական ահաւոր միջոցներ ի գործ դնել։ Նախագահ Քասդրո որոշած է այդ բանը ընել, և ինչ որ ալ ըլլայ թոյլ չպիտի տայ որ Վենեցուէլլա ստորնանայ և իր իրաւունքները ոտնակոխ ըլլան։

ԻՏԱԼԻՈՅ հարաւային մասը, որ կը բաղկանայ Նաբոլիի նահանգէն և Սարտենիա ու Սիկիլիա կղզիներէն, տնտեսական չատ աննպաստ պայմաններու մէջ կը գտնուի։ Մինչդեռ հիւսիսը կը ծաղկի կը բարգաւաճի, հարաւը չքաւորութեան և տագնապի չրջան մը կ'անցընէ։ Այս աննպաստ վիճակը աւելի ծանրացաւ այն օրէն, երբ Քրիսպի նետուեցաւ իր հակաֆրանսական քաղաքականութեամբ։ Իտալիոյ հարաւային նահանգները գէչ տղէկ առեւտուր մը կ'ընէին Ֆրանսայի հետ, և իրենց վիճակէն գժգոհելու պատճառ մը չունէին, բայց երբ Քրիսպիի քաղաքականութիւնը յաղթեց այդ առեւտրական չահաւէտ յարաբերութիւններն ալ խզուեցան, և հարաւայինները յուսահատութեան մատնուեցան։ Նաբոլիի քաղաքապետական վարչութեան խոշոր զեղծումներն ալ, որոնք վերջերս երեւան ելան, հանրային ուշադրութիւնը գրաւեցին և խնդիրը Երեսփ. Ժողովին օրակարգը անցաւ։ Անցեալ չաբթու բաւական աղմկալից տեսարաններ տեղի ունեցան Երեսփ. Ժողովին մէջ, այս միեւնոյն խնդրին վիճաբանութեան ատեն։ Ընկերվարական երեսփոխան մը, Պ. Ֆէրրի, առանց իր կուսակիցներուն աջակցութեանը, մէն մինակը ելաւ տակն ու վրայ ըրաւ Ժողովասրահը, հարաւայիններու դատը պաշտպանելու համար։ Երկուշաբթի օրը, աղմուկը այնչափ սաստկացաւ որ Ժողովին նախագահը ստիպուեցաւ նիստը դադրեցնել։ Պ. Ֆէրրի նախատեց ամբողջ Երեսփ. Ժողովը. եւ գործը ծայրայեղութեան տարած ըլլալով Ժողովասրահէն վտարուեցաւ։ Երեքշաբթի օրը, Պ. Ֆէրրի, որ Ժողովասրահին յարակից մէկ մասը, ապակի դրան մը ետին կը գտնուէր, յանկարծ ապակին խորտակելով նախատական խօսքեր նետեց երեսփոխաններու երեսին։ Ասկէ իրարանցում մը յառաջ եկաւ, բայց օր մը վերջը խնդիրը փակուեցաւ։ Գալով բուն իսկ այդ հարաւայիններու գործին, կառավարութիւնը խոստացաւ կարելին ընել, խնդիրը լուծելու համար։ Ձեռք առնուելիք միջոցներն են ալիւրի տուրքին ջնջումը, երկաթուղիի սակագիներուն բարեփոխումը, առեւտրական դաշնագիրներու կնքումը են. Որոշուած է երկաթուղիի ուղղակի գիծ մը հաստատել Հռոմէն մինչեւ Նաբոլի։

ԿԻՆԵՐԸ ԴԵՌ ԻՆՉՈՒ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ. Ասկէ առաջ գրեցինք թէ Ֆրանսայի ֆէմինիսդները պահանջեր են որ ասկէ վերջը ամէն կին, ամուսնացած ըլլայ թէ ոչ, հաւասարապէս «տիկին» կոչուի, փոխանակ օրիորդի։ Հիմա աւելի այլանդակ պահանջում մը կ'ընեն այդ միեւնոյն Ֆրանսացի ֆէմինիսդները։ Ասոնք կը փաստաբանեն թէ քանի որ կին մը իր ամուսնութեանը ատեն և ամուսնութեանը անունով լիովին կը կատարէ իր քաղաքացիական պարտականութիւնները, իրեն համար կորուստ մըն է իր ինքնութիւնը և անհատականութիւնը վրայ տալ, ամուսնացած ատեն իր էրկանը անունը առնելով։ Հետեւաբար կիներու ընկերութիւնը որոշեր է որ ամուսնացած կին մը որպէս զի իր անկախութիւնը և անհատականութիւնը չկորսնցնէ, պէտք է պահէ իր հօրենական անունը, և չընդունի իր էրկանը անունը։ Այս որոշումին առաջին հետեւողներն են այդ կիներու ընկերութեան ամուսնացած անդամները։

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1901 — 1319 Տէ. — 1901 Լ.

Օր	ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ	Ռամազան	Դեկտ.
12 Կէսօր 7.29	ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, Պահք։ Յն.+ ըՍ. պիրիդիոնի Եպիսկոպոսին։ Լ.+ Ծնունդ Քրիստոսի։	14	25 Կէսօր 7.18

Լրումն լուսնի ժամ 21, րոպէ 33։

ՊԱՏՄԱԿԱՆ. — 1841 Դեկտ. 12ին պաշտօնապէս կը հաստատուի 27 Էսնաֆներու Ժողովը, որ կոչուած է վարել Պատրիարքանի գործերը։

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առտու ջերմաչափին աստիճանն էր

Կ.Պոլիս	11	Պէյրութ	—	Բեդերսպ.	—6
Արքանկէլ	—18	Բարիզ	1	Վիեննա	3
Սօֆիա	2	Աթէնք	14	Թրիեստ	2
Իզմիր	13	Տրապիզոն	—	Սելանիկ	10

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ատենապետութեան Յովհաննէսեան Սրբազանի, և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— Եէնիգաբուէն Մկրտիչ Փէշտիմալճեան խնդրագրով մը եկեղեցական երաժշտութեան վկայական ուզած էր։ Ժողովը Մեհտերեան էֆէնտիին այս մասին տուած տեղեկագիրը նկատողութեան առնելով, որոշեց խնդրարկուին տալ երկրորդ կարգի վկայական։ Ժողովը որոշեց միանգամայն ասկէ ետքը երաժշտական վկայական ուզողներու դիւրութիւն մը ընծայելու համար, յանձնաժողով մը կազմել հետեւեալ անդամներէ,— Փափրիէլ քհնյ. Խանճեան, Վահան քահանայ Պալաթու և Գրիգոր էֆ. Մեհտերեան։ Այս յանձնաժողովին գործը պիտի ըլլայ ծրագիր մը պատրաստել, եւ տալ Ա. կարգի վկայական անոնց որոնք լաւ ձայնագրութիւն, ժամասացութիւն և չարական գիտեն։ Բ. կարգի վկայական անոնց, որոնք ձայնագրութենէ կը հասկնան եւ բաւական չարական գիտեն, և Գ. կարգի վկայական անոնց՝ որոնք միայն երգել գիտեն։

—Սելանիկի հոգեւոր հովիւին նկատմամբ հասած զանազան գրերու քննութիւնը յանձնուած էր Ժողովոյ ատենապետին, որ այս անգամ հաղորդեց իր քննութեան արդիւնքը, և ըստ այնմ հարկ դատեց յետ Ծննդեան տնօրինութիւն մը ընել։—Կոստուց անապատ միաբան Մարգար սարկաւագի ընդդարձակ տեղեկագրին քննութիւնը աւարտած ըլլալով, ատենապետ սրբազանը կարեւոր տեղեկութիւնները տուաւ Ժողովին։ Ժողովը գոհ մնաց տրուած այդ տեղեկութիւններէն։— Տիարպէքիրի երեք քահանաները գանգատաւոր հեռագիր մը ուղղած էին Պատրիարքարան Եղիշէ Վ.ի առաջնորդութեան եւ եպիսկոպոսացման դէմ։ Ժողովը թշնամական կրից արդիւնք համարեց զայն, և որոշեց յորդորել յիշեալ քահանաները, որպէս զի Ժողովրդեան օգուտը աւելի նախընտրեն քան թէ ուրիշներու թշնամական թելադրութեանց անսան։— Բաբերդի տեղապահ Արիստակէս Վ. հեռագրով մը կը խնդրէր որ նախորդ տեղապահը արտօնուի հիւանդութիւնը դարմանելու համար Պոլիս գալու։ Ժողովը որոշեց գրել թէ տեղական դարմաններով պէտք է բաւականանայ։— Աղթամարի Կաթող. տեղապահ Արսէն Վ.էն՝ իր մասին եղած կարգ մը գանգատներու համար տեղեկութիւն ուզուած էր։ Արսէն Վ. այս անգամ գիր մը ղրկելով Պատրիարքարան, այդ գանգատները մի առ մի կը հերքէ։ Ժողովը նկատողութեան առնելով այդ գիրը, իրաւացի գտաւ Արսէն Վարդապետի տուած բացատրութիւնները, և խնդիրը փակուած համարեց։— Մարզուանի Ակիլեան Մոս. քհ.ն որ պաշտօնազրկութեան ենթարկուած էր, գրով մը ներում կը խնդրէր։ Ժողովը տարաժամ նկատեց այդ խնդիրը։— Րուսճուգէն Կարապետ քհնյ. Պօյաճեան հարցում մը ուղղած ըլլալով թէ կիրակի երեկոյ պսակադրութիւն կրնա՞յ տեղի ունենալ, Ժողովը հարկ համարեց պատասխանել թէ միայն երկուշաբթի առաւօտները ներելի է Պսակի խորհուրդը կատարել։ Ժողովը զբա-

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ [55]

ԼԻՈՆՔԷ

ՉԱՐԱԳՈՐԾԻՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

ԺԷ.

ՌԻՆԱԼՏՕԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

«Վերջապէս կենացս հրեշտակը հասաւ քովս, և չնորհալի բարեւ մը տալով ժայռի կտորի մը վրայ նստաւ ու զիս ալ հրաւիրեց իր քովը։ Ինծի այնպէս եկաւ որ խելքս պիտի թռցնէի։ Նոյն միջոցին ինչ խօսեցանք եւ ինչ ըրինք չեմ յիշեր. միայն այսչափը յայտնի է ինծ, որ դողդղացող ձեռքով իրեն կը մատուցանէի իմ յանցաւորութեանս ապացոյցը եղող անմեղ, եւ իր անմեղութեամբը նենգաւոր թաշկինակը։

—«Բայց ասիկա իմ թաշկինակս է, ըսաւ Րէճինա։

—«Այո՛, օրիորդ, ներեցէք յանդգնութեանս։

—«Սակայն այս այն թաշկինակն է, որ իմ բարձիս տակ կը գտնուէր միշտ եւ չատ անգամ արցունքներս ընդունած է։

—«Եւ ահա ճիշդ ատոր համար էր որ իմ երկու տարուան խնայողութեանս արդիւնքն եղող երեսուն ոսկին ամենայն սիրով կը վճարէի եւ ձեռքս կ'անցընէի զայն, ըսի առանց մտածելու թէ ու՛ր տեղուանք կը տանէր զիս այս անխոհեմ խոստովանութիւնս։ Զղջացի ըսածիս վրայ, բայց այլ եւս ըսած էի և ըլլալիքը եղած լմնցած էր։

«Անկասկած կերպով անոր արդար զայրոյթին կը սպասէի։ Վատ մը, գող մը, անբարոյական մը, ստորին և անարգ արարած մը պիտի կոչէր, եւ եթէ ճարը գտնէր գլխատել պիտի տար զիս, եւ ամէն իրաւունք ունէր այսպէս ընելու։

«Գլխիկոր եւ յուսահատ աչքիս կը նայէի գետինը, ամէն երկվայրկեան փրթելիք փոթորիկին սպասելով։

«Բայց երկվայրկեաններէն ետքը վայրկեաններն ալ անցան առանց զիս չանթահարելու. եւ երբ նորէն բաւական քաջասրտութիւն ստանալով գլուխս վեր առնել համարձակեցայ, ինչ անակնկալ տեսիլ մը կը սպասէր ինծ. ո՛վ Աստուած իմ։ Րէճինա կուլար և անդադար կը համբուրէր այն թաշկինակը, որ արդէն իմ համբոյրներուս տակ մաշած էր։

«Ուզեցի բառ մը արտասանել եւ պաշտելիիս ոտքերուն խոնարհիլ անմիջապէս. բայց յուզմանս սաստկութենէն ո՛չ չրթունքներս և ոչ ալ սրունքներս տեղերնուն չարժելու իսկ կարողութիւն չունէին։ Սակայն հաւատարիմ աչքերս, անոնց ձանձրութեան տեղ չէին թողուր։

«Այն միջոցին զգացի որ Րէճինան իմս կոչելու երկնային պարգեւին մօտեցած էի, եւ վերջապէս անոր հեշտալի ձեռքն էր որ կեանքեր արժող սեւ աչքերը սրբելէ ետքը մեղմիւ, Րինալտոյի անարժան ծունկին վըրայ կը հանգչէր։

—«Րինալտօ, ուրեմն զի՞ս էր որ այնչափ կը սիրէիր։

—«Ո՛հ, այո՛, օրիորդ, կը յուսամ որ պիտի ներէք յանդգնութեանս, չպիտի արգիլէք զիս դարձեալ հեռուէն և երեւակայօրէն պաշտելու ձեզ, թէպէտեւ բոլորովին անյոյս եղած ըլլայ այս սէրս որ կ'այրէ զիս։

—«Բայց այս թաշկինակը այլեւս քովդ չեմ կրնար ձգել։

—Օրիորդ, աւելի լաւ կ'ըլլայ որ հոս մորթէք զիս ձեր գեղեցիկ ձեռքերուն մէջ, այդ հիանալի աչաց առջեւ, և այդ հիանալի ոտքերնուդ տակ։ Գո՛ւթ ունեցէք վըրաս։

—Ցիրաւի այդչափ կը սիրե՞ս զիս, Րինալտօ։

—«Չեմ հաւատար որ աշխարհի վրայ մարդ կարող ըլլայ կին մը սիրելու այնչափ որքան որ Րինալտօ մը օրիորդ Րէճինան կը սիրէ և կը պաշտէ։

—«Բայց կիներու վրայ ալ այն միեւնոյն հաւատքը չէ՞ր կրնար ունենալ, քանի որ անոնք ալ միեւնոյն արարածներն են։

—«Պատճառներ ունիմ այդ մասին քիչ մը թերահաւատ ըլլալու, օրիորդ, այրերը քիչ մը պակաս փառասէր են։

—«Դուն իմ մասիս հաւատքդ կրնաս փոխել, Րինալտօ։ Թաշկինակս քեզի վերադարձնելէս զատ, նաեւ կը փափաքիմ որ համբոյր մը առնուս ձեռքէս։

«Րէճինայի այս խօսքերուն վրայ ի՛նչ եղայ, և երազիս մէջ անգամ յուսալս ներելի չեղող չնորհներէն որչափ օգուտ քաղեցի, ատոնք քեզի պատմելս աւելորդ է։ Ձեռքերը համբուրել այն չքնաղ արարածին, որուն քղանցքին դպչիլն իսկ մեծ երջանկութիւն է, եթէ օր մը առաջ ըսած ըլլային Րինալտօին, անիկայ անպատճառ ինքզինքը ծաղու առարկայ եղած պիտի նկատէր։ Բայց աւելի զարմանալին և բոլորովին անակնկալը պիտի ըլլար հպարտ կարծուած այն գեղանի Ֆրանսուհւոյն հետեւեալ խոստովանութիւնը։

—«Ընտանեկան մեծ հարստութեան տէր և վաճառականութենէ դադրած Անգլիացի պարոն մը երկար ատենէ ի վեր ետեւս իյնալով հօրաքրոջէս կնութեան կը խնդրէր զիս. և հօրաքոյրս ալ անոր անհուն հարստութենէն հրապուրուած ամէն ինչ կ'ընէր զիս համոզելու համար որ խնդրուած ամուսնութեան հաւանութիւնս տամ։ Հարուստ, գեղեցիկ, և տակաւին երիտասարդ պարոնի մը սէրը մերժելը կարծեմ թէ պարզ յիմարութիւն է։ Բայց աղջկանց սիրոյ խօսած ատեն միտքը պարտաւոր է լռելու։ Այս ճշմարտութեան վերահասու կ'ըլլայի միայն այն ատեն, երբ հօրաքրոջս ամէն պաղատանքներուն և մտքիս ամէն տրամաբանութեան հակառակ բան մը կար. անյաղթելի արգելք մը որ կը ստիպէր զիս այդ ամուսնութեան հրաւէրը մերժելու։

«Առաջները զգացածս անստուգութեան ծանրութիւնը, վարանումն էր միայն. բայց այդ վարանումը բացարձակ որոշման, հաստատուն մերժման կը յանգէր։ Ո՞ր ատեն, կրնա՞ս գուշակել Րինալտօ... այն վայրկենին որ առաջին անգամ տեսայ քեզ։ Կը զգամ որ այս զգացումս խոստովանելու տկարութեանս համար յանցաւոր եմ. բայց այս յանցանքէս զօրաւոր բան մը չկայ հաստատելու թէ քու տեսքդ ո՛րչափ ջախջախիչ տպաւորութիւն մը ներգործած էր վըրաս, Րինալտօս։

(Շար.)

ղեցաւ նաև գլխաւորապէս ամուսնական և այլ խնդիրներով։

ԲԱՂԷՇԻ առաջն. տեղապահը Պատրիարքարան գիր մը ուղղելով կը յայտնէ թէ չատ մը այրեր զանազան տեղեր պանդխտած եւ իրենց կիները երեսի վրայ ձրգած էին։ Տեղապահը նկարագրելով այդ կիներուն վիճակը, կը խնդրէ որ անոնց այրերը ընդհոյթ իրենց տեղերը վերադարձուելու համար միջոց մը խորհուի։ Կրօնական ժողովը իր երեկուան նիստին մէջ նկատողութեան առնելով այս գիրը, խորհրդակցութիւն մը կատարեց և հարկ եղածը անօրինել որոշեց։ Արդէն ասկէ առաջ քանիցս գրած էինք այս կարեւոր խնդրոյն վրայ, պահանջելով որ այս մասին բոլոր առաջնորդներուն և տեղապահներուն ստիպողաբար եւ ազդուօրէն գրուի որ եթէ իրենց վիճակին մէջ կան անձեր որոնք ընտանիքնին ձգած եւ օտար գաւառի մէջ ուրիշներու հետ կը կենակցին, կա՛մ իրենց տեղերը վերադառնան և կամ ապրուստի համար բաւականաչափ գումար մը ղրկեն իրենց զաւակներուն։

ԿՐՆՏԷ ղրկուած Աւետիս քահանայի Պատրիարքարանէն գիր մը գրուելով հաղորդուած է թէ վաւերացուած է տեղւոյն նոր թաղ. Խորհուրդը և թէ գրուած է Մանուէլ քահանայի, որ տեղական գործերու չմիջամտէ և եթէ ուզէ կրնայ Պոլիս գալ։

ԿԻԼԻԿԻՈՑ նորընտիր կաթողիկոս Տ. Գէորգ Սրբազան, երկէ չնորհաւորութիւններ ընդունեց գարձեալ Երուսաղէմատան մէջ։ Այս առթիւ Ն. Ամենապատուութեան հեռագրեր հասած էին, Եաֆէ՝ Տէսուչ Մատթէոս Վ.էն, Երուսաղէմէ՝ Ծարութիւն էֆ. Թորոսեանէն, Աղեքսանդրիայէ՝ Ազարեան Վահրամ Վ.էն, Սամսունէն՝ Մկրտիչ Գրիգորեան էֆ.է, Պէրութէն՝ Ներսէս Վ.Ե եւ Հոգաբարձութենէն, Երուսաղէմէն Աւետ. հիւպատոս Պ. Բասքալէ։

ԿԻԼԻԿԻՈՑ նորընտիր կաթուղիկոս Տ. Գէորգ Սրբազան և Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը և ազգայիններ երկէ իրենց չնորհաւորութիւնները յայտնեցին Ս. Պատրիարքին, վերջին անգամ ստացած ոսկի և արծաթ խիթխիտի չքաղաքականներուն առթիւ։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՑ առաջն. փոխանորդ կապուտ Վ. Մազլումեան Եալովայի Քարցի գիւղը երթալով, յաջողեր է լուծել հաշուական խնդիր մը։ կարապետ Վ. յետոյ Մէրտէկէօզ հայաբնակ գիւղը այցելեր է, ուր դպրոցական կարգադրութիւններ ըրեր է։ Պարտիզակէն յատուկ վարժուհի մը բերել տուեր է գիւղին աղջիկներու վարժարանին համար, ինչպէս նաև տիկիններու խնամակալութիւն մը կազմեր է, Ծովհան քահանայի նախագահութեամբ։ Փոխանորդը նալաքտէրէ ալ հանդիպելով եկեղեցական և դպրոցական խնդիրներ կարգադրեր է։

ՍԱՄՍՈՆԻ նորընտիր Առաջնորդ Տ. Յակոբ եպիսկ.ի պաշտօնին վերաբերեալ Ֆէրմանը եղած ըլլալով, Ն. Սրբազնութիւնը իր վիճակին պէտքերուն վերաբերեալ կարգադրութիւններով կը զբաղի այժմ, և ի մօտոյ պիտի ուղեւորի իր պաշտօնատեղին։ Սամսունցիները իրենց առաջնորդին նկատմամբ տրուած նպաստաւոր տեղեկութիւններէն քաջալերուած՝ այժմէն կը պատրաստեն եպիսկոպոսական գահատ, աթոռ և մատղիր են եղեր, երբ առաջնորդը իր վիճակը հասնի ձեռնարկել եկեղեցւոյ չինութեան։

ՍԱՄԱԹԻՈՑ աղքատ հրկիզելոց տնակներու չինութեան յանձնաժողովը, այս օրերս կը պատրաստուէր հրկիզեալներէն մէկուն տունը չինելու, որուն անունը ցուցակին մէջ իբրեւ կարօտ նշանակուած էր։ Ծանձնաժողովը տուգելով որ սոյն անձը վերջերս 3000ղ.ի մօտ արժողութեամբ իրեն սեպհական տան մը բաժին ծախած է, պահանջեր է որ նոյն գումարով չինէ իր տնակը և հաւաքուած նպաստը գործածուի, բոլորովին տնանկ և աղքատ անձերու, որոնց համար տրուած էր արդէն։ Հետեւաբար յանձնաժողովը իր որոշումը անգործադրելի թողուցեր է։ Արդարև այս գումարները հաւաքուած են բոլորովին արժանաւոր աղքատներու համար պատասպարաններ չինելու և եթէ յանձնաժողովը այս կէտը նկատողութեան չառնէ, թերացած պիտի ըլլայ իր պաշտօնին մէջ։ Արդէն յանձնաժողովը ասկէ առաջ այս կարգի մէկ քանի անձերու անուններ ալ ջնջած է իր տետրակէն։

ԳՈՀԱՒԻԹԵԱՄԲ կ'իմանանք թէ Տիկին Աննա Էսաեան Խաչիւղի Ներսէսեան վարժարանի աղջիկներուն ղգեստ կարուելու համար 123 եարտա կերպաս, և չինութեան բոլոր պէտք եղած նիւթերը նուիրեր է։

ՀԱՆԴՈՒԾԱՒԱԼ Սեպուհ էֆ. Շամանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկմէկ Օսմ. ոսկի նուիրած են Ազգ. Հիւանդանոցին՝ Տէր եւ Տիկին Դէորգ էֆ. Ալալըմեան, Տէր և Տիկին Միհրան էֆ. Գարագաշեան, Տէր և Տիկին Մագսուտ էֆ. Խիտավէրտեան, Տէր և Տիկին Միքայէլ էֆ. Խիտավէրտեան, Տէր և տիկին Ծովհաննէս էֆ. Ալալըմեան, Հանգուցեալ Տիկին Աղաւնի Բ. Մալեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Ազգ. Հիւանդանոցին նուիրած են՝ Տէր և Տիկին Յակոբ էֆ. Ունճեան, Տէր եւ Տիկին Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան 108ական ղրշ. Մարգար էֆ. Թէլեան 60ղրշ. Օհան էֆ. Կոկանեան 54ղրշ., Պօղոս էֆ. Տէր Յակոբեան 54ղրշ., Վասիլ էֆ. Տիմիթրիատի 56ղրշ.։

ԿԱՐՆՈՑ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Կարինէն խմբագրութենան հասած նամակներէ կը տեղեկանանք թէ նոյեմբերի 30րդ օրը երեկոյեան դէմ և գիշերը երկու զօրաւոր ցնցումներ տեղի ունեցեր են և պահ մը իրենց տուները վերադարձողները դարձեալ ահ ու դողի մատնուեր են։ Այն անձերը որոնց քնակարանները խարխլած և անբնակելի եղած են, քաղաքապետութիւնը զանոնք չրջակայ դաշտի գիւղերը կը ղրկէ օրական իւրաքանչիւր անհատի 20 փարայ հացագին տալով։ Շատեր ալ ինքնաբերաբար մերձակայ քաղաքները գացեր են ապահովութեան համար։ Բարձրագոյն հրամանատուները մի առ մի կը քննուին և փլչելու վտանգին մէջ եղողները քանդելու հրահանգ կը տրուի։ Աղգ. վարժարանները փակ կը մնան. միայն Սանասարեան վարժարանի դասախօսութիւնները վերսկսեր են, թէպէտ դիչերօթիկները վրաններու տակ կը գտնուի դեռ։ Եկեղեցին թէև փակ է, բայց անոր կից մասուրը որ «տաճար» անունով կը յորջորջուի տեղացիներէն, աննշան կերպով վնասուած ըլլալով, ժամերգութիւնը այնտեղ կը կատարուի։ Առաջնորդ հայր սուրբն ալ Ազգ. առաջնորդարան փոխադրուած է, թէպէտ տեղատրուելու համարձակութիւնը չունի դեռ։

ԿԱՂԱՆԴԱՒԷՔ

Սոթքհանքակ այս տարի ալ հաճութեամբ կը բանայ իր էջերը, արձանագրելու համար Ազգային Հիւանդանոցին մէջ պատսպարուած տղեկներու իրրեւ կաղանդվէք ըլլալիք նուիրատուութիւնները, որոնց համագումարը պիտի յանձնենք նոյն հաստատութեան Պատ. Հոգաբարձութեան, և ուրախութեամբ կը ծանուցանէ անունները առաջին նուիրատուներուն։

Կաղանդը տղաքներու տօնն է գերազանցօրէն, և փափուկ սրտի և ղգացումնիր տէր անձեր անուշ երանութիւն մը կը ղգան, տարեմուտի օրը ուրախացնելով անոնք տղեկները, որոնք աղքատութեան տակ ընկճուած, մանաւանդ այն օրը ըղձական ակնարկով մը կը դիտեն հարուստի տղոց սիրուն խաղալիկները և բազմազան պտուղները։

Ահաւասիկ Ա. ցուցակը կաղանդվէքի նուիրատուութեան.	ղրշ.
Լեւոն Սահակեան	5
Բ. Ս.	10
Մէկը	5
Մինաս էֆ.	10
Փիրայր Ա. Մխաքեան	5
	35

ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

ՍԷՕԼԷՋԷՆ մեզ կը գրեն.—«Սուրհանդակ»ի 827 թուականի լոյսէդ բաժնին մէջ «Գարեգին» ստորագրութեամբ ակնարկ մը կար գիւղիս նախորդ և այժմ վերջնորեակ Թաղ. Խորհրդոյ անցեալ քառամեայ չրջանին վրայ, որուն մէջ ի վեր հանուած էր կրթական խնդրոյն նկատմամբ անոր ուշնեցած ջանքերն ու աչխատութիւնները և եզրակացնելով ըսուած էր թէ Թաղ. Վարչութիւնը իր այդ չրջանին մէջ դպրոցներու պէսպէն 400 ոսկիի բարձրացուցած էր, առանց ո եւ է արդիւնքի։ Կը յաւելու մանաւանդ որ չիչեալ վարչութիւնը չինածը փլցուցած է նոյն իսկ իր չինած ձեռքով։—Շատ կը սխալի։ Տեղւոյս Թաղ. Խորհրդոյ առ կրթական խնդիրն ունեցած խնամատհոգածութիւնն յայտնի եղաւ նոյն իսկ իրենց ընտրուած առաջին օրէն և առաջին չրջանէն, երբ իրենց պաշտօնին տեղեակ հմուտ և ուսեալ անձանց խումբ մը պաշտօնի հրաւիրեցին։ Գիւղիս հիմնուելէն իվեր թաղային վարչութեան մէջ պաշտօնի կանչուողներէն ներկայ Թաղ. Խորհուրդը եղած է Ա.ը որ երկաեռ վարժարանաց մէջ անօրէնի և ձեռագործի հմուտ մանկապարտիզպանուհիի պէտքերը կարի զգալի լինելը գիտնալով՝ բերել տուաւ կարող անձեր։ Ծօղուածագիրը ինչո՞ւ կը մոռնայ աղջկանց վարժարանի անօրէնուհի Օր. Արուսեակ Իտալէացիները, որուն պատրաստել տուած ձեռագործի նիւթերէն 2000ղ.է աւելի չահ մը ունեցաւ դպրոցը. թո՛ղ այն ուսանողուհիները որոնք չիչեալ մանկավարժուհւոյն պաշտօնավարութենանը միջոցին բոլորելով իրենց չրջանը, այսօր նոյն վարժարանին մէջ պաշտօնի կանչուած են։ Բայց գանուեցան այնպիսիներ որոնք՝ հեռի ուսման ճաշակ ունենալէ՝ չուզելով վճարել իրենց մանկանց դաստիարակութեան գործին ի նպաստ դրուած մէկ քանի փարայի յաւելուածական տուրքը, սկսան տրտունջներ արձակել, և խնդրել որ ճամբուին այն պաշտօնեաները զորս աւելորդ տեսած էին իրենք։ Ուստի Թաղ. Խորհուրդն ալ յակամայս հաւանակերպելով՝ հրաժարեցուց. արդէն ուրիշ գործ ալ չկար ընելիք, եթէ ոչ իր ձեռքով չինածը փլցնել, և եկեղեցին պարտք առնելու համար դպրոցներու 400 ոսկիէն 150ի իջեցնել։»

ՄԵՆ-ԺՕՐԺ Մանկանց Հիւանդանոցին մէջ 1902 յունուար 23ի գիչերը փայլուն պարահանդէս մը պիտի տրուի ի նպաստ նոյն հաստատութեան մէջ պատսպարուած աղքատիկ տղաքներու։ Կարգադիր մասնախումբ մը կազմուած է Սպանիոյ դեսպան մարքիզ տէ Բարբօ Սակրատոյի պատուական նախագահութեամբ։ Նախագահն է կոմսուհի տ'Առնու, իսկ անդամներն են Պ. և Տիկին Կ. Օպուանօ, Պ. և տիկին Պոթէր, Պ. և տիկին Պարքէյ, Պ. և տիկին Ներսէս, Բանմերի պէյ և տիկինը, Սէլիմ Մէլհամէ փաչա և տիկինը, եւլն։ Սէն ժօրժ մանկանց հիւանդանոցը իր հաստատութեան թուականէն ի վեր 24,240 աղքատ տղաքներ խնամած է, որոնց 25ը Ամերիկացի են, 543ը Գերման, 479 Անգլիացի, 752 Աւստրիացի, 35 Պելժիացի, 278 Պուլկար, 39 Սպանիացի, 451 Ֆրանսացի, 4885 Հելլէն, 32 Հոլանտացի, 2849 Իտալացի, 167 Սև-Լեռնցի, 2268 Իսլամ, 1294 Հայ, 5429 Հրեայ, 424 Լատին, 3539 Օրթոտոքս, 51 Պարսիկ, 327 Ռուս, 116 Ռումանացի, 151 Սերպիացի, 51 Շուէտացի և 34 Զուիցերիացի։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան Ա. Թարգման Պ. Մաքսիմօֆ առջի իրիկուն տեսակցութիւն մը ունեցաւ Տ. Եոաքիմ Պատրիարքին հետ։

ՔՐԻՏԻ ԼԻՈՆԷի տնօրէնութիւնը որոշած է մօտ ատենները Բերայի մէջ դեր-գործակալութիւն մը հաստատել։

ՄԷՍՍԱԺԸՐԻԻի Պոլսոյ առևտրական գործակալ Պ. Մառիչալ նոյն պաշտօնով ճիպոթի փոխադրուած է։ Նոյն ընկերութեան քննիչ Պ. Ֆալէզ մէկ քանի օրէն հոս կը հասնի, մասնաւոր պաշտօնով Օտեսա երթալու համար։

ԺԱՆՏԱՒՏԸ.—Համպուրկէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ այդ քաղաքը հասնող Ին... չոգենաւին մէջ մուկ մը սատկած գտնուեր է կասկածելի ախտանիչերով։ Շոգենաւը մեկուսացուելով կատարելապես հականեխուած է, սակայն մինչև այժմ ոչ ոք հիւանդացած է հոն գտնուողներէն։

—Բոլոր առողջապահական տեսչութիւնները դեկտ. 10/23 Թուակիր հեռագիր-շրջաբերականը ընդունած են։—

«Եգիպտոսի Միջերկրական ծովուն ևղերքներէն եկողներուն դէմ հաստատուած 10 օրուան քարանթինան (Սուէզի ջրանցքը մէջը ըլլալով) 4 օրուան ղեղչուած է ներկայ ազդը ընդունուած օրէն սկսեալ։ Այժմ քարանթինայի ենթարկուող նաւեր պիտի օգտուին այս որոշումէն։ ՏՔԹ. ՔՈԶՈՒՆԻ։»

ՊԼՕՒՒԻՒԷՆ կը գրեն դեկտ. 17 Թուականով.—«Կիրակի օրը կատարուեցան քաղաքիս Ֆրանս. բժշկական վարժարանին տարեկան հարցաքննութիւնները և վկայականց բաչխման հանդէսը, ի ներկայութեան խառն յանձնաժողովոյ մը, որուն ե-

ԲԱՐԻՁԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

24 Դեկտեմբեր 1901

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	100.10
Ըլժի	(Tab. Turcs)	310
Թօնսօլիա	(R. Turque D.)	24 80
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	104.75
Պանք Օթթ.	(Banque Ott.)	526
Թրանսվալ	(Transvaal)	99.50

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առտուան)

ՊԱՇՏՕՆ.— Դուշ Ատասը գաւառակի (Այտընի) գայմագամ անուանեցաւ կէմլէյիկի գայմագամ Հայտար պէյ, որուն յաջորդեց Քէրքէի գայմագամ Ահմէտ Լութֆի պէյ։ Քէրքէի (Արշիպեղադոս) գայմագամ՝ Դուշ Ատասըի գայմագամ Ահմէտ Միհանթ պէյ։ Ագչատաղի (Մարուբէթ-Իւլ-Ազիզ) գայմագամ՝ Լէֆէի (Տիարպէքիր) գայմագամ Արիֆի պէյ, որուն յաջորդեց քաղաքային վարժարանէն չրջանաւարտ Մուսթաֆա Նէչաթ էֆ.։

ԱԱՏԻՃԱՆ.—Ուշայի Ա. Ատաճեան տըրուեցաւ Քաղաքապետութեան Թղթակցութեանց դիւանի դեր-անօրէն Մէհմէտ Սաիտ պէյի։

Մութէֆալիզի ասաճեան՝ Կայս. Սիւրբէի Էմինին գործակատար Րէուֆ պէյի։

Սանիէյի Ասաճեան Կայս. Սիւրբէի Էմինին զաւակ Ասիլ պէյի և քարտուղար Համտի էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. Սիւրբէի Էմինի Ֆէյզի պէյի։

Գ. Օսմանկէ՝ Ուաչինկդընի Օսմ. ընդհ. հիւպատոս Տքդ. Շէօնֆիլտի։

Դ. Օսմանկէ՝ Ուաչինկդընի Ֆրանս. դեսպանատան Բ. քարտուղար Պ. Լուի Հէրմէթի։

Գ. Մէճիտիէ՝ Նիւ-Եորքի մէջ հրատարակուող «Շեմսի Զայֆունկ» լրագրին խմբագրապետ Պ. Շերայէրի։

ՇՐԱԴՐԱՄ.—Հիմազի երկաթուղւոյ ոսկի չքադրամ տրուեցաւ Սպարապետ Բարձր. Րիզա փաչայի։

ՍԷՆ-ԺՕՐԺ Մանկանց Հիւանդանոցին մէջ 1902 յունուար 23ի գիչերը փայլուն պարահանդէս մը պիտի տրուի ի նպաստ նոյն հաստատութեան մէջ պատսպարուած աղքատիկ տղաքներու։ Կարգադիր մասնախումբ մը կազմուած է Սպանիոյ դեսպան մարքիզ տէ Բարբօ Սակրատոյի պատուական նախագահութեամբ։ Նախագահն է կոմսուհի տ'Առնու, իսկ անդամներն են Պ. և Տիկին Կ. Օպուանօ, Պ. և տիկին Պոթէր, Պ. և տիկին Պարքէյ, Պ. և տիկին Ներսէս, Բանմերի պէյ և տիկինը, Սէլիմ Մէլհամէ փաչա և տիկինը, եւլն։ Սէն ժօրժ մանկանց հիւանդանոցը իր հաստատութեան թուականէն ի վեր 24,240 աղքատ տղաքներ խնամած է, որոնց 25ը Ամերիկացի են, 543ը Գերման, 479 Անգլիացի, 752 Աւստրիացի, 35 Պելժիացի, 278 Պուլկար, 39 Սպանիացի, 451 Ֆրանսացի, 4885 Հելլէն, 32 Հոլանտացի, 2849 Իտալացի, 167 Սև-Լեռնցի, 2268 Իսլամ, 1294 Հայ, 5429 Հրեայ, 424 Լատին, 3539 Օրթոտոքս, 51 Պարսիկ, 327 Ռուս, 116 Ռումանացի, 151 Սերպիացի, 51 Շուէտացի և 34 Զուիցերիացի։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան Ա. Թարգման Պ. Մաքսիմօֆ առջի իրիկուն տեսակցութիւն մը ունեցաւ Տ. Եոաքիմ Պատրիարքին հետ։

ՔՐԻՏԻ ԼԻՈՆԷի տնօրէնութիւնը որոշած է մօտ ատենները Բերայի մէջ դեր-գործակալութիւն մը հաստատել։

ՄԷՍՍԱԺԸՐԻԻի Պոլսոյ առևտրական գործակալ Պ. Մառիչալ նոյն պաշտօնով Ճիպոթի փոխադրուած է։ Նոյն ընկերութեան քննիչ Պ. Ֆալէզ մէկ քանի օրէն հոս կը հասնի, մասնաւոր պաշտօնով Օտեսա երթալու համար։

ԺԱՆՏԱՒՏԸ.—Համպուրկէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ այդ քաղաքը հասնող Ին... չոգենաւին մէջ մուկ մը սատկած գտնուեր է կասկածելի ախտանիչերով։ Շոգենաւը մեկուսացուելով կատարելապես հականեխուած է, սակայն մինչև այժմ ոչ ոք հիւանդացած է հոն գտնուողներէն։

—Բոլոր առողջապահական տեսչութիւնները դեկտ. 10/23 Թուակիր հեռագիր-շրջաբերականը ընդունած են։—

«Եգիպտոսի Միջերկրական ծովուն ևղերքներէն եկողներուն դէմ հաստատուած 10 օրուան քարանթինան (Սուէզի ջրանցքը մէջը ըլլալով) 4 օրուան ղեղչուած է ներկայ ազդը ընդունուած օրէն սկսեալ։ Այժմ քարանթինայի ենթարկուող նաւեր պիտի օգտուին այս որոշումէն։ ՏՔԹ. ՔՈԶՈՒՆԻ։»

ՊԼՕՒՒԻՒԷՆ կը գրեն դեկտ. 17 Թուականով.—«Կիրակի օրը կատարուեցան քաղաքիս Ֆրանս. բժշկական վարժարանին տարեկան հարցաքննութիւնները և վկայականց բաչխման հանդէսը, ի ներկայութեան խառն յանձնաժողովոյ մը, որուն ե-

րեք անդամները անուանուած են Օսմանեան կառավարութենան և միւս երեքն ալ Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ։ 18 աչակերտներ վկայական ստացան. 16ը բժիչկ և 2ը առաջին կարգի դեղագործ են։ Հանդիսներուն ներկայ էին նաև քաղաքիս Ֆրանս. հիւպատոս Պ. Բէան, վարժարանին պաշտօնէութիւնը և քաղաքիս բժշկական դասը։ Ծիրանական պատուիրակութենան երէց անդամը բանախօսութիւն մը ընելով յորդորական մը կարդաց չրջանաւարտներուն ուղղուած։ Իր ճառը մեծապէս գնահատուեցաւ։ Օսմ. պատուիրակութենան երէց անդամ Տքդ. Մաղհար փաչա ալ Ֆրանսերէն փոքր ճառ մը կարդաց, որով իր գոհունակութիւնը յայտնեց։ 170 աչակերտներու տարեկան քննութիւնները չատ յաջող կերպով կատարուեցան։ Կը չնորհաւորենք նոյն վարժարանին տնօրէնութիւնը։»

ԱՐԻՒԵԼԵԱՆ երկաթուղւոց ընկերութիւնը կը յայտարարէ հասարակութեան թէ ճամբորդներէն ոմանք, ինչպէս այժմ կը պատահի, պէտք չէ որ իրենց կենդանագիրները կրող ապօնըմանի տոմսակները կայարաններուն մէջ ներկայացնելու դժկամակին, որովհետեւ այդ պարագային անտեղութիւններ յառաջ կուգան։

ՊՈՒԿԱՐ ԽՈՒՎԱՐԱՐ ՄԸ.— Դեկտ. 3 Թուականով Վիեննայէն հեռեւեալը կը գրուին Իթալիա.—

«Սարաֆօֆ անուն Պուլկար խուվարար և զգուելի անձ մը, որու համար ժամանակ մը ի վեր կ'ըսուէր թէ Բարիզի մէջ կը գտնուի, իմացուելով որ 8 օրէ ի վեր Վիեննայի մէջ կը պտտկի, աւստրիական ոստիկանութեան կողմէ հրահանգ ընդուներ է մինչև 24 ժամ աւստրիական երկրէն դուրս ելլել և բանի դուրս ալ հանուեր է։ Կատարուած քննութենէն կը տեսնուի թէ չիչեալ Սարաֆօֆ անուն անձին Բարիզ գտնուելուն մասին տարածուած զրոյցներուն առեն նոյն անձը Պուլկարիոյ մէջ աւազակութեամբ կը զբաղէր։ Սարաֆօֆ Աւստրիայէն վաստրելէ ետքը, Իտալիա անցեր է, սակայն հոն ալ Իտալական ոստիկանութեան կողմէ հրաման ստացեր է կորսուիլ երթալ իտալական հողէն։»

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութեան հաստատութեան թուականէն մինչև 1316 տարւոյ վերջը ունեցած հաստիքներուն մէջ իր նախորդին այժմեան երկրագործական Վերաքննչութեան հաստիքներէն 38,270,812 ղրշ.ի յաւելում մը տեսնուած է։ Իսկ այս տարւոյ առաջին ճամբէին մէջ նոյն նախարարութեան հաստիքից գումարը 1 միլիոն 13 հազար 283 ղրշ. աւելի եղած է։

ԻՖԹԱՐ.— Չինուորական քննիչ յանձնաժողովոյ Բ. նախագահ միւշիր Էդհէմ փաչա և միւս անդամները առջի իրիկուն կայս. Պալատան մէջ Իֆթարի մասնակցելէ ետքը կայս. մեծարանաց արժանացեր են։ Ապա նոյն յանձնաժողովին Բ. նախագահն ու անդամները չնորհակալութեան ուղերձ մը մատուցեր են յոտս կայս. Գահոյից։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ.— Զեռնհաս պաշտօնատունը նկատելով որ Էրզրումի երկրաչարժէն վնասուած տուներուն պատերը միայն քարէ չինուած են առանց չաղախի են., որոշած է նոյն տուներու վերաչինութեան ատեն չաղախ ևն. ալ գործածել տալ, որպէս զի երկրաչարժի նոր ցնցումներ պատահած ատեն այդ տուները աւելի աղէկ դիմանան։ Ասկէ զատ փայտեղէն տուներու համար հարկ եղած փայտերէն որոշուած է մաքսատուրք չառնել։

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ «Սէրվէթ» լրագիրը, որ կիրակի օրը անպայման կերպով դադրած էր, կայս. Իրատէի մը համաձայն երեկսընէ սկսաւ հրատարակուիլ։

ԿԱՑՍ. ՋՕՐԱԲԱՆԱԿՆԵՐՈՒՆ համար Քարլսրուհէի փամփուշտարանները մէջ 100 միլիոն փամփուշտ պիտի չինուի, որուն 3 միլիոնը Պոլիս բերուելու համար արդէն ճամբայ հանուած է։

ՄԱՆԱՍԹԸՐԻ նորընտիր կուսակալ Էտիպ փաչա առջի օրը Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ. Եպարքոս Բարձր. Սաիտ փաչայի հետ։ Ուրբաթ օրը իր նոր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Ն. Օ'Քոնըր, որ ժամանակ մը ի վեր արձակուրդով Լոնտոն կը գտնուէր, երէկ ճեպընթաց կառախումբով մայրաքաղաքս դարձաւ իր տիկնոջ հետ։ Սիրքէճիի կայարանին մէջ կը գտնուէին դեսպանատան խորհրդական Պ. Ռը Պրնսըն, Ա. Թարգման Պ. Պլօք և ուրիշ անձնաւորութիւններ որոնք բարի գալուստ մաղթեցին Ն. Վսեմութեան։

ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.— Առջի իրիկուն ժամը 12.5ին կամուրջէն մեկնող թիւ 22 վերջին չոգենաւը Արնաւուտ գիւղի մօտեցած ատեն Անատոլուի եղերքէն Արնաւուտ գիւղ եկող թիւ 33 չոգենաւը չուրերուն սաստկութենէն թիւ 22ին վրայ ինկաւ եւ անոր յառաջակողմէն ծանրապէս վնասեց։ Իր յետոսկողմն ալ բաւական վնասուեցաւ։ Թիւ 22ի 20ի չափ ուղեւորները ընդհարման սաստկութենէն ահ ու դողի մատնուելով մեծ խուճապի մը մէջ ինկան, սակայն չորս կողմէն հասած օգնութեանց չնորհիւ անմիջապէս պեպէք հանուեցան։ Արկածեալ չոգենաւը Դուրու Չէչմէի առջեւ տարուեր է։

ԲԵՐԱԶԻ ՍԻՒՐԻՒՆ մէջ կը տրուի այս գիչեր դիւանագիտական 3րդ ներկայացումը, որուն համար նախապէս պատրաստութիւններ տեսնուած են։ Այդ երեկոյթը փայլուն յաջողութիւն մը պիտի ունենայ, Լատինացւոց Մինդեան տօնին առթիւ մասնաւոր։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ա.ՉԴ.—Մաքսատան 5% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ նոյն պարտաթուղթերուն 1896 Յունուարին իրենց պայմանաժամը աւարտող թիւ 19 կտրոնները եթէ մինչև 1901 դեկտ. 31/1902 յունուար 13 գանձուելու համար չներկայացուին, չնջուած պիտի համարուին,

Կ. Պոլիս, 1901 դեկտ. 21 6—1

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՈՒՈՇԻՆԿԴԸՆ, 23 դեկ.—Օրինագիծ մը ներկայացուեցաւ Ներկայիսին որով կ'առաջարկուի քննիչ մարմին մը հաստատել Ամերիկան նաւահանգիստներուն մէջ, ծայրայեղ չարագործներու Ամերիկա մտնելը արգիլելու համար։ Կ'առաջարկուի նաեւ արտաքսել օտար ծայրայեղականները։

ՎԻԵՆՆԱ.— Կը հաստատուի այն լուրը թէ Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովը պիտի լուծուի քիչ ատենէն։

ՀՌՈՄ.—Իտալական թերթերը Իտալական ելեւմտական քարտուղարին քարտուղարը և Ռանթի գիներուն բարձրացումը հետեւանքը կը նկատեն Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի բարւոք յարաբերութեանց։

ԼՈՆՏՈՆ.— Արժանթինի հանրապետութիւնը Անգլիոյ իրաւարարութեանը յանձնած է Չիլիի հետ ունեցած վէճը, եւ ետ կանչած է Սանթիակոյի (Չիլի) մէջ ունեցած իր դեսպանը։

ԲԱՐԻԶ.— Պոէիշ անուն անձը Շարթռի դատարանին կողմէ մահուան դատապարտուեր է, հինգ զաւակները սպաննած ըլլալուն համար։

ՔՈՐԵՆՀԱԿ.— Ընդհանուր ընդդիմութիւն կայ երկրին մէջ, Դանիական Անթիլեաններու Մ. Նահանգներուն ծախուելուն մասին։ Խորհրդարանը երկրին կարծիքին պիտի դիմէ, կնքուած պայմանագիրը վաւերացնելէ առաջ։

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ.— Ծայտարարութիւն մը դրուի տակ կը կանչէ Չիլիի ազգային պահակազօրքերու երկրորդ մասը։ Արձակուրդ ստացող բոլոր սպաները ետ կանչուեցան։

ՏԱՐՄՇԹԱՏ.— Դատարանը երէկ ամմանալուծման վճիռ արձակեց Հէսի Մեծ Դուքսին եւ Դքսուհիին համար։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը ընդունեց 1902ի երկամեայ առժամեայ եվմացոյցը։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 24 Դեկտ.— Բեռլեպսբուրկէն կը ծանուցանեն թէ Պարսկաստան Ռուսիոյ պիտի Թողու Պէնաէրապսպասի նաւահանգիստը։

ԼՈՆՏՈՆ.—«Տէյլի Մէյլ» նորէն կը պընդէ թէ Պ. Բրիւկէր և Պօէր պատուիրակները հաշտութեան բանակցութիւնները պիտի սկսին, եթէ Անգլիա զիջումներ ընէ։

ՍՕՖԻԱ.— Սոպրանիէն կը չարունակէ փոխառութեան վիճաբանութիւնները։

ՍԵՂԱՆԱԽՈՐԱԿԱՆ

Այսօր Ղալաթիոյ Սակարքը գոց է Լատինաց Ծննդեան տօնին առթիւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԳՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գացուեցաւ	27.—
Երէկուան բարձր գինը	27.03
Երէկուան վար գինը	27.—

ՐՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ երեկոյ գացուեցաւ Ֆր.	105.—
Երէկուան բարձր գինը	105.12
» վար »	105.
Րէժի Լ. Օ.	14.—
Թրամվայ բաժնեթուղթ	5.70
» պարտաթուղթ	470
» Ժուբիանս	1.50
Օսմ. ապահովագր. ընկ. Լ. Օ.	3.55
Րիւրիթէ Թիւրք	—.—
Թրանսվալ Ֆր.	98.
արափ	465.
Րէալի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն	264.

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Մէճիտիէ արծաթ Ղ.	108.05
Մէճալիք	94.10
Անգլիական ոսկի	110.05
Ֆրանսական ոսկի	87.33
Ռիւմիզ	51.08
Բօլ.	91.
Րուպլի թղթադրամ	8.59
մնաոն 3 ամիս	110.10
Բարիզ	22.81

ՆՈՒԷՐ ՆՈՒԷՐ ՆՈՒԷՐ ՆՈՒԷՐ

Եթէ կուզէք ձոխ եւ աժան գնումներ ընել Նոր տարւոյ առթիւ, դիմեցէք Պանձէ Դարու

ՊԻՆ ՊԻՐ ՉԷՇԻՏ

վաճառատունը, ուր պիտի գտնէք ամէն տեսակ գեղեցիկ եւ սիրուն ապրանաց ցուցահանդէս մը։

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պոլիս, Մահմուտ Փաշային գլուխը, թ. 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի պամար ամէն տեսակ չաքարեղէններ եւ ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու եւ անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ չաքարներ եւ ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած տուփները եւ զանազան չաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաեւ Ֆոնտան եւ ուրիշտեսակ չաքարներու ճոխմթերքները

Գուանըրէ եղած յանձնարարութիւնն մեծ փութով կը կատարուին։ Գիները չատ աժան են։ 104—14

FARINE LACTÉE NESTLÉ

ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՈՒՏԵԼԻՔ

Աշխարհի բոլոր նշանաւոր բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած է եւ իր մէջ կը պարունակէ Զուիցերիոյ առաջնակարգ կաթը։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն եւ գլխաւոր դեղավաճառներուն քով։

ՖԱՐԻՆ ԼԱԳԹԷ ՆԷՍԹԼԷ
ՏՂԱՑՈՑ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՈՒՏԵԼԻՔ

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալ
Պ. Փ. ՀԷՆՆԻ 48—11

Կը փափաքի՞ք հարսանեաց փայլը աւելցնող ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ, ԵԹԷ ԱՅՈ՛ ՀԱՃԵՑԷՔ ԴԻՄԵԼ

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՀՄՈՒՏ—ՓԱՇԱ
ԴԱՄՕՆՏՕ ԽԱՆԻ ՏԱԿ Թ. 86

ուր մեծ խնամքով կը պատրաստուին ամէն տեսակ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ դիւրամատչելի գիներով։

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ մկրտութեան հագուստներ, հարսանեկան քօղքեր, կոլանդներ, գլխարկի ծաղիկ փետուր, էկրէդ, աերեւ, պառոտ, սանթէլ, քորաճկա, բասմանդրի, ֆիշու, քորսէ եւլն. որոնք կը վաճառուին

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ 50—49

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1828-1829ԻՆ Ի ՓԱՐԻԶ
ՎԱՆՏՈՄԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, ԹԻՒ 9 ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	252 միլիոն ֆր.
1900ին գանձուած ապահովագին	21 » »
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	107 » »
Ապահովագրուած դրամագլուխ	19 միլիառ »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	120 միլիոն ֆր.
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	260 » »
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	153 » »
1900ին գանձուած ապահովագին	17 » »

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԸ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Թուրքիոյ մէջ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով եւ գիներով։

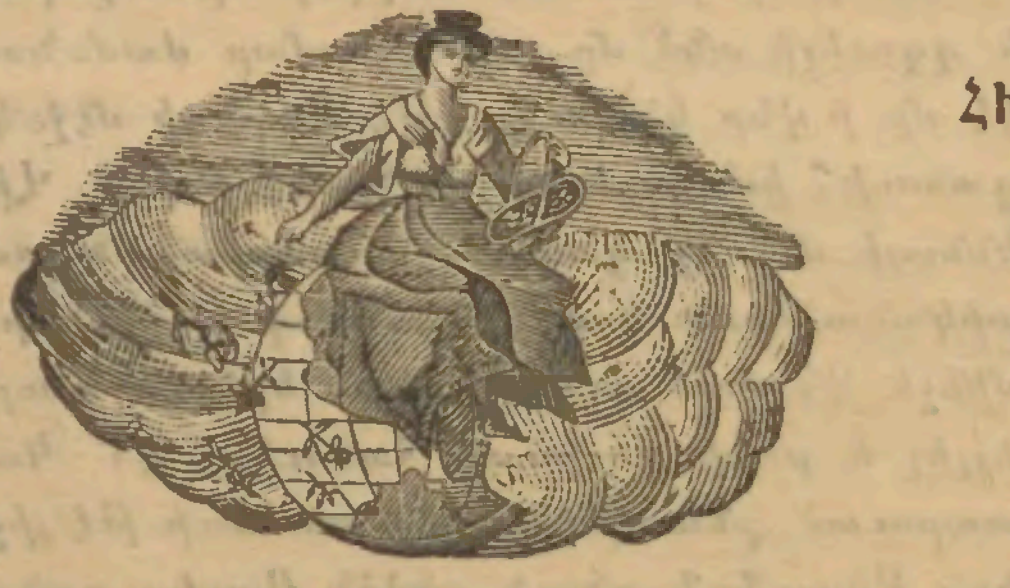
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂԸ կեանքի վրայ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Արեւելքի համար մասնաւոր եւ շէղչէւոլ ստոյգներով։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Արեւելքի տնօրէնութեան կեդրոնատեղին՝ ՂԱԼԱԹԻԱ, Օսմ. Պանքային դիմացը։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889
Կ. ՊՈԼԻՍ
ԹԱՀԹԱԳԱԼԷ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ եւ առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ եւ եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ եւ Թուալէթի հոտաւէտ ու լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալօկը ձրի կը ղրկուի,

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ ՕՐՕԶՏԻ-ՊԱԳ եւ Կ. ԻՆՃԻՃԵԱՆ ՈՐԴԻՔ վաճառատուները, իսկ գաւառներու եւ օտար երկիրներու մէջ դիմել հետեւեալ գործակալութեանց, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցագրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ՓԱՐԻԶ.—Պ. Պ. Լաքառիէռ Որդի եւ Ընկ. 28. Ռիւ Շաթօտէօն։	ՍԵԼԱՆԻԿ.—Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ։
ՊՈՄՊԱՅ.—Պ. Պ. Ապքար եւ Ընկ.	ԻԻՍԿԻՒՊ.—Պ. Մ. Քափուանօ։
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալֆաեան։	ՊԷՅՐՈՒԹ.—Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր։
ԴԱՀԻՐԷ.—Պ. Հ. Ռօզանթալ։	ՍԱՄՍՈՆ.—Պ. Պ. Պետրոսեան եղբարք։
ՌՈՒՍՃՈՒՔ.—Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք։	ՏՐԱՊԻԶՈՆ.—Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան։
ՎԱՐՆԱ.—Պ. Կէառն Արտիթի։	ԻԶՄԻՐ.—Պ. Յակոբ Մօմճեան
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.—Պ. Հայնրիխ Վառնինկ։	ՌՈՏՈՍԹՕ.—Պ. Յակոբ Բռավատալ
	ՍԵԲԱՍՏԻԱ.—Պ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան

Première Société de Dotation pour jeunes filles
BUDAPEST

Représantant à Constantinople
ERNEST GLAVANY

ԱՂՋԿԱՆՑ ԴՐԱՄՕԺՏԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԲԷՇԹԱ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ԷՐՆԷՍԴ ԿԼԱՎԱՆԻ

Դրամագլուխ մինչեւ 1899 Դեկտեմբերի վերջը	Ֆր. 5,824,869.24
Վճարուած դրամօժտի գումար	» 6,000,000

Ցիշեալ ընկերութիւնը հաստատուած է 1863ին եւ իր գործառնութեանց 36 տարիներուն մէջ յաջողած է հանրութեան վստահութիւնը եւ համակրութիւնը շահիլ իր ուղղամտութեամբ։ Ընկերութիւնը ամէն դասակարգի պատկանող աղջիկներ եւ տղաք կ'ապահովագրէ տարեկան, վեցամսեայ, եռամսեայ եւ ամսական փոքր վճարումներով։ Եթէ ապահովագրուած տղու մը հայրը մեռնի վճարումները կը դադրին, սակայն տղան իրաւունք կ'ունենայ որոշեալ պայմանաժամէն եաքը ապահովագրեալ դրամը ստանալ ամբողջովին։ Իսկ եթէ տղան մեռնի ծնողքը իրաւունք կ'ունենայ մինչեւ այն օրը վճարուած բաժիններուն 95% ետ առնել ընկերութենէն։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել ԷՐՆԷՍԴ ԿԼԱՎԱՆԻԻ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ 67։

ԱԴԼԱՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ (ԼԻՄԻԴԸՏ)

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1808ԻՆ
ՃՈՐՃ Գ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՕՐՈՎ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ	1000000
ՀԱՏՈՒՑՈՒԱԾ ՎՆԱՍՆԵՐ » »	15000000

Ցիշեալ ընկերութիւնը շահաւոր պայմաններով և գիներով կ'ապահովագրէ ամէն կարգի շէնք հրդեհի դէմ։

ՎՆԱՍՆԵՐՈՒ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԱՏԵՆ ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓՈՅԹԵՌԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Դեր-գործակալ	Կ. Պոլսոյ ընդհ. գործակալ
ՆԻՔՈԼԱ ԺՈՐԺԻԱՏԻՍ	ՃՈՐՃ ԿԷԹԸՐԱԼ

Գրասենեակ.— ՊՈԼԻՍ, ՔՈՃԱՄԱՆ ՕՂԼՈՒ ԽԱՆ, ԹԻՒ 13

ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Ապառիկ վաճառում։ Վճարելի չորս ամսուան մէջ։ Առանց կանխավճարի։

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

Հատուցուած վնասներու գումարը	Անգլ. ոսկի	6,000,000
Պատրաստ դրամ եւ տարեկան հասոյթ	» »	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	410,000
Հրդեհի դէմ Օսմ. Կառ. եւ ընկերութեանց վճարեալ երաշխաւորութիւն		100,000ին աւելի է

ՈՒԷՍԴԸՐՆ Ընկ.ը հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ, Վնասները տեղւոյն վրայ եւ անմիջապէս կը հատուցանէ։

Տնօրէն Թուրքիոյ գործակալութեան, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պանձէ Դարու Անանիաստի խան թիւ 20--21--22։

Գաւառաց մէջ կարևոր տեղերու համար գործակալներ կը փնտռուին։

ԾԱՆՕԹ.—Տեղւոյս ե՛ւ մանոր Ֆրանս եւ Գերմ. ընկերութեանց պատրաստ գոյքը՝ իրենց հասոյթին հետ բաղդատմամբ 100%են աւելի չէ, մինչդեռ «Ուէսդըրն»ինը 125% է, ինչ որ գերազանց երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր մրցակցաց վրայ։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները՝ զուտ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքաղրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝

Բերա, Շիշակ Ժամբայ, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Կալաթա Սինկէր խան, Թիւնէլին ետեւ եւ Թրամուէյի կայարանին դիմաց։

Պոլիս, Սուլթան Համամ թիւ 2, եւ Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի սթասիօն թիւ 13։

Կնոջերուն ձեռագործի համար ձրի դասեր ալ կը տրուին։

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ [63]

ԷՄԻԼ ՌԻՇԲՈՒՌ

ԿՆՈՋ ԱՏԵԼՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՍՆ Բ.
ՊԱՐԷՅԹ ԸՆՏԱՆԻՔԸ

Գ.
ԳԱՂԹԱԾԻՆՆ ԷԼԷՆԱ

—Դիտու ստոյգ ցաւ մը ունիմ, չպիտի կարենամ ներկայ գտնուիլ ձեր հօրը եւ անոր մանկամարդ կնոջ ընդունելութեան.

Եւ իր սենեակին մէջ փակուեցաւ։

Սակայն Վալանթին, ինչպէս ըսինք, հասկցած էր գլխու ցաւին պատճառաբանութիւն մը ըլլալը, սակայն կը մտածէր թէ ինչ պատճառաւ Էլէնա չէր ուզած զինքը ընդունիլ։

Այսու հանդերձ Էլէնա հասկցաւ թէ երկրորդ օրն ալ իր սենեակին մէջ փակուած մնալը լաւ չէ, եւ որոշեց վար իջնել։ Հետեւեալ յաջորդ օրը ճաշի ժամէն քիչ առաջ վարի սրահը իջաւ, ուր ժողվուած էին ընտանիքին բոլոր անդամները։

—Ա՛հ, գոչեց Պ. Պարէյթ ղուարթութեամբ, ահաւասիկ Օր. Էլէնա։

Մանկամարդ աղջիկը կեղծաւորութեան դիմակը անցուցած դէմքին վրայ, դէպի Ամերիկացին յառաջացաւ ձեռքը երկնցուցած։ Դրամատէրը բռնեց անոր ձեռքը եւ զայն իրեն քաշելով ճակտին վրայ հայրական համբոյր մը դրոշմեց եւ ապա զայն Վալանթինի ներկայացնելով ըսաւ.

—Էլէնա, ահաւասիկ տիկին Պարէյթ։

Վալանթին մեքենաբար ոտքի ելած էր։ Էլէնա ակամայ սարսուռ մը զգաց մինչ երկու կիներուն նայուածքները զիրար կը խաչաձեւէին, եւ ապա իր նայուածքը խոնարհեցուց Վալանթինի նայուածքին առջեւ։

—Տիկին, ըսաւ գաղթածինը՝ հակառակ իր կամքին դողդղացող ձայնով մը, ընդունեցէք իմ անկեղծ յարգանաց հաւաստիքը եւ ներեցէք ձեր նոր հասած տանն ներկայ չգտնուելուս։

—Շատ ցաւ զգացինք ձեր տկարութիւնը իմանալով, պատասխանեց Վալանթին. կը յուսամ թէ այժմ լաւ էք։

—Այո՛, տիկին, քիչ մը աղէկ եմ.

Երկու կիները իրարու դէմ դիմաց կը չարունակէին մէկզմէկ դիտել, մինչ Պ. Պարէյթ կը ժպտէր։

—Գեղեցիկ է, խիստ գեղեցիկ, կը մտածէր Էլէնա, բայց կ'ատեմ զինքը։

—Գաղթածնի գեղեցիկ գլուխ մը ունի Զիլէյի այդ աղջիկը, կը մտածէր Վալանթին, սակայն իր նայուածքին ու դիմագիծեուն մէջ չգիտեմ ի՛նչ մը կայ զոր չեմ կրնար գուշակել։ Այդ աղջիկը կեղծաւոր է եւ ռեէ համակրութիւն չի ներշնչեր ինծի։

Եւ իր նայուածքը մանկամարդ աղջկան գեղեցիկ սեւ աչքերուն մէջ սուզած կ'աշխատէր անոր հոգւոյն խորը թափանցել, սակայն ի զուր։ Էլէնա անտարբեր քօղի մը կը նմանէր։

—Օր. Էլէնա, ըսաւ Վալանթին, եթէ միայն ինծմէ կախուած ունենայ՝ բարեկամ ըլլանք։

—Մեծ չնորհք մը պիտի ըլլայ տակայ, տիկին, պատասխանեց Էլէնա։

—Այո՛, իրարու լաւ պիտի յարմարինք։

—Կեցցէ՛, կեցցէ՛, գոչեց Պ. Պարէյթ խանդավառութեամբ։

Երկու եղբայրները լուռ մնացին, սակայն իրենց աչքերով կը լափէին իրենց խորթ մանկամարդ մօրուն։

—Հանդուցեալ տիկին Պարէյթ կը սիրէր զիս, մտածեց Էլէնա, սակայն ասոր մէջ թշնամի մը գտայ։

Մինչ անդին Վալանթին ալ իր կողմէ կը մտածէր.

—Պէտք է միշտ զգուշանալ այս աղջիկէն։

Ճաշը պատրաստ էր։ Կերակուրի սրահը անցան ամէն ոք։

Սեղանին վրայ Էլէնա՝ մտքին մէջ խառն ի խուռն գաղափարներով պաշարուած, լուռ մնաց։

—Արդեօք գլուխնիդ նորէ՞ն կը ցաւի, հարցուց Վալանթին։

—Ո՛չ, տիկին...։

—Կը թուի ինձ թէ տխուր էք։

—Ուշադրութիւն մի ընէք սիրելիս, ըսաւ Պ. Պարէյթ, Էլէնա չատ անգամ այսպէս կ'ըլլայ։

Եւ իր հանգուցեալ կնոջ խօսքերը յիշելով յարեց.

—Տարիքն է կը հասկնա՞ք։

Եւ աչքը քթթելով սկսաւ խնդալ։

Էլէնա տակաւին Վալանթինի անցեալին վրայ ոչ մէկ տեղեկութիւն ունէր, ու կ'անգիտանար թէ Օր. Մերսոն իրեն նման աղքատ աղջիկ մըն էր, թարմութենէն ու գեղեցկութենէն զատ ոչինչի տէր։ Հետեւաբար իրաւունք ունէր իւրովի հարցնելու թէ այդ մանկամարդ ու քգեղանի Ֆրանսուհին ինչո՞ւ ամուսնացած էր այրի Ամերիկացիի մը հետ, որ 42 տարիներ ու երկու զաւակ ունէր, և աշխարհի առաջին քաղաքը, հաճոյքներու եւ պերճանքի կեդրոնը՝ Բարիզը թողլով Նիւ-Եորք եկած էր.

Բնական էր որ մանկամարդ աղջիկը Ամերիկացիին հետ ամուսնացած չէր սէրէն դրդուած։ Ուրեմն անոր հարստութենէն հրապուրուած էր։ Ըսել է այդ գեղանի Ֆրանսուհին ալ իրեն նման փառքի, պերճանքի կը բաղձար։

Եւ որովհետեւ մարդ մը դիմացինը իր ընութենէն կը դատէ, հետեւաբար Էլէնա անմիջապէս հասկցաւ որ Վալանթին ալ ունէր իր բոլոր պակասութիւնները։

Մանկամարդ գաղթածինը այսպէս մտածելով Վալանթինի սիրային արկած մը ունեցած ըլլալը գուշակելու չափ յառաջ գընաց։ Եւ Էլէնա չար ժպիտով մը սայծր մտածեց.

—Եթէ այդ կինը գաղտնիք մը ունի, երեւան պիտի հանեմ։

Վալանթին կ'որոշէր զգուշանալ այդ աղջիկէն։ Էլէնա կ'որոշէր անոր լրտեսն ըլլալ։

(Շարունակելի)

Թարգմ. ՊՈՂՈՍ ԶԻԶԷՔՃԵԱՆ